

**PROCEDURY POSTĘPOWANIA WYCHOWAWCÓW
I PRACOWNIKÓW BURSY
W SYTUACJACH ZAGROŻENIA WYCHOWANKÓW
PRZESTĘPCZOŚCIĄ I DEMORALIZACJĄ
ORAZ ZAPOBIEGANIA AGRESJI
W BURSIE SZKOLNEJ
W BIAŁEJ PODLASKIEJ**

Biała Podlaska 2025

Podstawy prawne stosowanych procedur:

- 1) Ustawa z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (Dz. U. z 2024 r. poz. 978, z późn. zm.) oraz przepisy wykonawcze w związku z ustawą
- 2) Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151, z późn. zm.)
- 3) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939, z późn. zm.).
- 4) Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2025 r. poz. 636)
- 5) Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2024 r. poz. 750, z późn. zm.)
- 6) Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 1449).
- 7) Ustawa z dnia 10 czerwca 2016 r. o działaniach antyterrorystycznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 194).
- 8) Ustawa z 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz.U. z 2024 r. poz. 986, z późn. zm.).
- 9) Ustawa z 23 kwietnia 1964 r. Kodeks Cywilny (Dz. U. z 2024 r. poz. 1061, z późn. zm.).
- 10) Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks Karny (Dz. U. z 2025 r. poz. 383).
- 11) Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. z 2024 r. poz. 737, z późn. zm.)
- 12) Ustawa z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2023 poz. 535).
- 13) Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2023 r. poz. 1798, z późn. zm.).
- 14) Ustawa z dnia 12 kwietnia 2019 r. o opiece zdrowotnej nad uczniami (Dz. U. 2019 r. poz. 1078, z późn. zm.)
- 15) Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 24 września 2013 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 1427, z późn. zm.)
- 16) Stanowisko Ministra Zdrowia w sprawie możliwości podawania leków dzieciom przez nauczycieli w szkole i przedszkolu z dnia 31 sierpnia 2015 r.,
- 17) Statut Bursy Szkolnej w Białej Podlaskiej przyjęty Uchwałą Rady Pedagogicznej nr 12/2022 z dnia 27.09.2022 r.

TELEFONY ALARMOWE

999 - Pogotowie Ratunkowe,

998 - Straż Pożarna,

997 - Policja,

Numer alarmowy z telefonu komórkowego - **112**

Cele procedur:

1. Usprawnienie i zwiększenie skuteczności oddziaływań wychowawczych bursy w sytuacjach trudnych.
2. Zapobieganie powtarzaniu się zachowań niepożądanych poprzez wskazanie działań profilaktycznych.
3. Ujednolicenie oddziaływań wychowawczych wobec wychowanków bursy.
4. Zapewnienie wychowankowi choremu na cukrzycę właściwych warunków pobytu.
5. Określenie zasad bezpiecznych i higienicznych warunków pobytu wychowanka w bursie, sposobów monitorowania procesu samokontroli choroby, uprawnień i obowiązków dyrektora, wychowawców i rodziców w stosunku do chorego dziecka.
6. Zapewnienie sprawnego przygotowania i przeprowadzenia bezpiecznej ewakuacji wychowanków, wychowawców dyżurujących i innych pracowników bursy w sytuacji wystąpienia zagrożenia.
7. Zapewnienie wychowankowi choremu na padaczkę właściwych warunków pobytu

Warunki skutecznego wykonywania procedur

Zastosowanie procedur w sytuacjach trudnych wychowawczo wymaga:

- dobrego rozpoznania zdarzenia (problemu),
- pełnej wiedzy na temat wychowanka i jego rodziny,
- prawidłowego rozpoznania motywów postępowania.

W tych działaniach wspierają wychowawców (w zależności od potrzeb) pracownicy policji, sądu ds. rodziny i nieletnich, poradnia psychologiczno-pedagogiczna.

Skuteczności stosowania procedur wymaga dobrej współpracy ze środowiskiem rodzinnym wychowanka, przy wykorzystaniu następujących metod:

- zebrania integracyjne,
- spotkania indywidualne wychowanka z wychowawcą,
- spotkania indywidualne rodzica /opiekuna prawnego z wychowawcą,
- utworzenie zeszytu kontaktów i zapisywanie w nim kontaktów z rodzicami - pisemne przekazanie informacji o zachowaniu dziecka i otrzymywanie odpowiedzi zwrotnej rodziców,
- spotkania interwencyjne wychowawcy z udziałem wychowanka i rodziców,
- spotkania interwencyjne Zespołu Wychowawczego w podstawowym składzie,
- spotkania interwencyjne Zespołu Wychowawczego w składzie rozszerzonym: wychowawca, dyrektor, przedstawiciel policji d/s. prewencji ewentualnie przedstawiciel d/s nieletnich Sądu Rodzinnego, rodzic lub opiekun prawny,
- wezwania listowne i telefoniczne rodzica lub opiekuna prawnego wychowanka,
- udział rodziców w działaniach wychowawczych bursy.

Sformułowania i definicje przyjęte w opracowanych procedurach

Ilekroć w procedurach jest mowa o:

1. Zachowaniu agresywnym – rozumie się przez to, działanie skierowane przeciwko osobom lub przedmiotom , wywołującym u jednostki niezadowolenie lub gniew.

Przez zachowania agresywne rozumie się następujące zachowania:

- sprzeczki z popychaniem, szturchaniem,
- awantury - bardzo głośne kłótnie,
- autoagresja: samookaleczenie się,
- zachowanie zagrażające własnemu zdrowiu i życiu,
- wulgarne zachowanie,
- lekceważący i arogancki stosunek do wychowanków oraz pracowników bursy,

- używanie telefonów komórkowych, aparatów fotograficznych itp. w celu ośmieszania lub poniżania innych osób,
- zastraszanie,
- wyzywanie,
- dewastowanie mienia bursy i cudzej własności.
- naruszanie godności osobistej poprzez wyrażanie ocen negatywnych o rodzicach lub członkach rodzin rówieśników.

2. Zachowaniu z przejawami przemocy – rozumie się przez to działanie agresywne i jednocześnie destruktywne w stosunku do innej osoby lub innych osób, w wyniku których inne osoby ponoszą uszczerbek na ciele lub w zakresie funkcji psychicznych.

Przez zachowania z przejawami przemocy rozumie się następujące zachowania:

- uczestnictwo w bójkach,
- planowanie i/lub uczestnictwo w zbiorowej przemocy,
- tworzenie zagrożenia dla życia i zdrowia własnego oraz innych osób poprzez posiadanie niebezpiecznych przedmiotów (środki pirotechniczne, łańcuchy, noże, zapalniczki, kije, kastety itp.), używanie ognia na terenie bursy, przynoszenie niebezpiecznych substancji,
- używanie telefonów komórkowych, aparatów fotograficznych itp. w celu np. szantażu innych osób,
- podżeganie do bójek,
- wymuszanie.

Jeżeli przejaw agresji lub przemocy nie został wyżej określony, pracownik bursy decyduje o zastosowaniu odpowiedniej procedury oceniając stopień zagrożenia.

3. Rozmowie pracownika bursy z uczestnikami zdarzenia – rozumie się przez to przeprowadzenie rozmowy bezpośrednio po zaistniałym zachowaniu sprzecznym z przyjętymi zasadami. Ma ona na celu przypomnienie panujących zasad i zwrócenie uwagi na to, że wychowanek nie powinien w taki sposób postępować.

4. Rozmowie wychowawcy grupy – rozumie się przez to rozmowę, w której wychowawca informuje wychowanka, że jeśli dane zachowanie się powtórzy, zostaną wyciągnięte dalsze konsekwencje zgodnie z procedurami i Statutem Szkoły.

5. Rozmowie z dyrektorem bursy – rozumie się przez to rozmowę, która ma miejsce wówczas, gdy wychowawca wyczerpie dostępne środki wychowawcze, a wychowanek nadal postępuje niewłaściwie. Dyrektor bursy w rozmowie informuje o tym, że jeśli dane zachowanie się powtórzy to zostaną wobec wychowanka wyciągnięte dalsze konsekwencje zgodne ze Statutem Bursy Szkolnej.

6. Zapisie zdarzenia w dokumentacji wychowanka – rozumie się przez to opis przebiegu zdarzenia zawierający nazwiska osób biorących udział w zdarzeniu, datę i czytelny podpis osoby dokonującej wpisu. Konsekwencją jest powiadomienie szkoły i rodziców wychowanka.

7. Naganie dyrektora bursy – rozumie się przez to udzielenie nagany w przypadku znacznego złamania przez wychowanka reguł i zasad panujących na terenie bursy, bądź czynu o bardzo dużej szkodliwości. Zostaje udokumentowana wpisem w dokumentacji wychowanka, jak również powiadomienie szkoły wychowanka z wnioskiem o obniżenie oceny ze sprawowania.

8. Spotkaniu interwencyjnym – rozumie się przez to rozmowę wychowawcy grupy z wychowankiem i rodzicami (prawnymi opiekunami).

9. Zespół Wychowawczy – rozumie się przez to spotkanie dyrektora oraz wszystkich wychowawców będących w chwili zdarzenia na dyżurze w celu nakreślenia kierunku wspólnych działań wychowawczych wobec wychowanka.

10. Notatce służbowej – rozumie się przez to opis przebiegu zdarzenia zawierający nazwiska osób biorących udział w zdarzeniu, datę i czytelny podpis osoby dokonującej notatki. Oryginał przechowuje osoba sporządzająca i załącza ją do dokumentacji wychowanka.

Słowniczek

Nieletni - w zależności od rodzaju prowadzonego postępowania, wieku oraz stosowania środka wychowawczego lub poprawczego:

- w zakresie postępowania dotyczącego zapobiegania i zwalczania demoralizacji - jest to osoba, która nie ukończyła 18 lat;
- w zakresie postępowania o czyny karalne jest to osoba, która dopuściła się takiego czynu po ukończeniu 13 lat, a przed ukończeniem 17 lat;
- w zakresie wykonywania środków wychowawczych lub poprawczych jest to osoba, względem której takie środki zostały orzeczone (choćby ukończyła ona 18 lat), nie dłużej jednak niż do 21 lat.

Małoletni - wg. art.10 § 1 pełnoletnim jest osoba, która ukończyła 18 lat. Przez analogię, małoletnim jest osoba do lat 18. Osoba, która nie ukończyła 13 lat, nie ma zdolności do czynności prawnych (art., 12 k.c.). Ograniczoną zdolność do czynności prawnych mają osoby od lat 13 (art.15 k.c.).

Demoralizacja - zgodnie z Ustawą o postępowaniu w sprawach nieletnich zachowania świadczące o demoralizacji to w szczególności naruszenie zasad współżycia społecznego, popełnianie czynu zabronionego, systematyczne uchylanie się od obowiązku szkolnego lub kształcenia zawodowego, używanie alkoholu lub innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia, uprawianie nierządu, włóczęgostwo, udział w grupach przestępczych.

Czyn karalny- w rozumieniu Ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich, to czyn zabroniony przez ustawę jako przestępstwo lub przestępstwo skarbowe albo wykroczenie określone w art. 51, 69, 74, 76, 85, 87, 119, 122, 124, 133 lub 143 kodeksu wykroczeń.

Przestępstwo- zgodnie z kodeksem karnym to czyn człowieka bezprawny, karalny i zawiniony. Art. 1 §1 k.k. stanowi, że odpowiedzialności karnej podlega ten tylko, kto popełnia czyn zabroniony pod groźbą kary przez ustawę obowiązującą w czasie jego popełnienia, natomiast § 2, że nie stanowi przestępstwa czyn, którego społeczna szkodliwość jest znikoma. Przestępstwa dzielą się na występki (zagrożone karą grzywny, powyżej 30 stawek dziennych, ograniczenia wolności albo karą pozbawienia wolności przekraczającą 1 miesiąc) i zbrodnie (zagrożone karą pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 3 albo karą surowszą).

Wykroczenie- to czyny zabronione pod groźbą kary określone i zawarte w kodeksie wykroczeń. Różni się od przestępstw przede wszystkim tzw. „mniejszym ciężarem gatunkowym” a tym samym niższym wymiarem kary. Stanowi to czyn człowieka, społecznie szkodliwy, zawiniony, zabroniony przez ustawę obowiązującą w czasie jego popełnienia pod groźbą kary aresztu, ograniczenia wolności, grzywny do lub nagany.

WYKAZ PROCEDUR

I. PROCEDURY ZAGROŹEŃ ZEWNĘTRZNYCH

1. Ewakuacja – zasady postępowania po ogłoszeniu alarmu w bursie szkolnej.
2. Procedura postępowania na wypadek wtargnięcia napastnika (terrorysty) do bursy.
3. Procedura postępowania na wypadek podejrzenia podłożenia lub podłożenia podejrzanego pakunku w bursie szkolnej.
4. Procedura postępowania na wypadek podejrzenia lub skażenia chemicznego / biologicznego bursy szkolnej.

II. PROCEDURY ZAGROŹEŃ WEWNĘTRZNYCH

1. Procedura postępowania w sytuacji zachowania agresywnego i przemocowego ze strony wychowanków.
2. Procedura postępowania w sytuacji agresywnego zachowania pracownika bursy wobec wychowanka (wyzwiska, szarpanie, niszczenie lub zabieranie mienia wychowanka – z wyjątkiem przedmiotów niebezpiecznych).
3. Procedura postępowania w celu zapobiegania i reagowania na cyberprzemoc.
4. Procedura postępowania w przypadku kradzieży.
5. Procedura postępowania w sytuacji posiadania przez wychowanka przedmiotów niedozwolonych na terenie bursy (nóż, kastet, kij, łańcuch, zapalniczka, zapalki, środki pirotechniczne, e-papieros, itp.).
6. Procedura postępowania w przypadku używania przez wychowanka telefonu komórkowego w budynku bursy.
7. Procedura postępowania w przypadku stwierdzenia palenia tytoniu przez wychowanka (dotyczy również e-papierosów).
8. Procedura postępowania w sytuacji podejrzenia, że wychowanek znajduje się pod wpływem alkoholu lub innych środków odurzających.
9. Procedura postępowania w przypadku znalezienia u wychowanka substancji przypominającej wyglądem narkotyk.
10. Procedura postępowania w sytuacji naruszenia nietykalności osobistej wychowawcy lub innego pracownika bursy (obelżywe wyzwiska, groźby, opluwanie, przyczepianie kartek, rzucanie przedmiotami, zabieranie przedmiotów należących do wychowawcy lub inne formy agresji słownej lub fizycznej).
11. Procedura postępowania w sytuacji dewastacji mienia bursy lub cudzej własności.
12. Procedura postępowania z chorym wychowankiem.
13. Procedura postępowania wychowankiem chorym na padaczkę.
14. Procedura postępowania w przypadku wychowanka chorego na cukrzycę.
15. Procedura postępowania w przypadku podjęcia przez wychowanka próby samobójczej oraz zachowań autodestrukcyjnych na terenie bursy.
16. Procedura postępowania w przypadku uzyskania informacji, że wychowanek zamierza popełnić samobójstwo.
17. Procedura postępowania z wychowankiem, który uległ wypadkowi podczas zajęć.
18. Procedura postępowania w przypadku przebywania w bursie osób nieupoważnionych.
19. Procedura postępowania w przypadku wymuszenia.
20. Procedura postępowania w przypadku propagowania i rozpowszechniania na terenie bursy ulotek i materiałów o treści społecznie szkodliwej.
21. Procedura postępowania w przypadku zachowania na tle seksualnym.

22. Procedura postępowania w przypadku nieobyczajnego zachowania.
23. Procedura postępowania w przypadku wystąpienia pedofilii w bursie.
24. Procedura postępowania w przypadku podejrzenia o wykorzystanie seksualne.
25. Postępowanie wychowawcy w przypadku odmowy wykonania jego polecenia przez wychowanka.
26. Procedury współpracy z rodzicami/opiekunami prawnymi.
27. Procedura postępowania w przypadku zaginięcia dziennika zajęć lub innych dokumentów grupy.
28. Procedura kontaktu z mediami w sytuacji kryzysowej.
29. Procedura podawania wychowankom leków na terenie bursy.
30. Procedura przechowywania leków.

PROCEDURY:

I. ZAGROŻENIA ZEWNĘTRZNE

1. EWAKUACJA – ZASADY POSTĘPOWANIA PO OGŁOSZENIU ALARMU W BURSIE SZKOLNEJ

Procedura określa tryb postępowania oraz uprawnienia i odpowiedzialności osób realizujących niezbędne działania poczynając od stwierdzenia (możliwości wystąpienia) symptomów wskazujących na konieczność podjęcia czynności związanych z ewakuacją wychowanków, wychowawców dyżurujących, pracowników oraz innych osób z budynku Bursy Szkolnej w Białej Podlaskiej.

Osoby odpowiedzialne i zarządzanie: Procedura postępowania jest uruchamiana przez osobę, która zauważyła przedmiotowe zagrożenie lub której je zgłoszono. Czynnościami realizowanymi w trakcie procedury kieruje dyrektor placówki lub osoba przez niego wyznaczona zgodnie z Instrukcją Bezpieczeństwa Pożarowego Bursy Szkolnej w Białej Podlaskiej.

I. Podstawy uruchomienia procedury:

Pożar – gdy nieskuteczna jest likwidacja pożaru podręcznymi środkami.

Zamach terrorystyczny – po otrzymaniu informacji o podłożeniu ładunku wybuchowego lub innego środka niebezpiecznego.

Zagrożenie lub wystąpienie skażenia chemicznego (NSCH) – jeżeli czas dojścia skażonego obłoku powietrza jest większy niż 15 minut.

Zagrożenie katastrofą budowlaną.

Zagrożenie wybuchem gazu spowodowane awarią instalacji gazowej.

Inne.

II. Sposób ogłaszania alarmu – sygnały alarmowe:

W każdym wypadku zagrożenia wymagającego ewakuacji kilkakrotnie powtarzamy słowny komunikat: „EWAKUACJA” oraz sygnał dźwiękowy, którym są trzy długie dzwonki trwające około 10 sekund każdy z przerwami trwającymi dwie sekundy.

Świadek niebezpiecznego zdarzenia (biorca informacji) zobowiązany jest niezwłocznie powiadomić o zdarzeniu dyrektora lub któregoś z pracowników bursy. Na tej podstawie ogłasza się alarm i przystępuje do natychmiastowej ewakuacji.

Ewakuację należy prowadzić w sposób zorganizowany kierując się ustaleniami, procedurami i aktualnie zaistniałą sytuacją.

Komunikat o ewakuacji powinien być słownie doprowadzony do wszystkich osób znajdujących się w rejonie bursy.

III. Procedura wezwania powinna odbywać się zgodnie z poniższym schematem:

Wybranie numeru odpowiedniej służby. Po zgłoszeniu się dyżurnego operatora danej służby podanie następujących informacji:

- rodzaj stwierdzonego zagrożenia;
- nazwę i adres bursy;
- imię i nazwisko oraz pełnioną funkcję;
- telefon kontaktowy;
- zrealizowane dotąd działania w reakcji na zagrożenie;
- potwierdzenie przyjęcia zgłoszenia i zapisanie danych przyjmującego zgłoszenie.

IV. O zagrożeniu należy bezzwłocznie poinformować odpowiednie służby:

Policja997

Straż Pożarna998

Pogotowie Ratunkowe999

Europejski Telefon Alarmowy obowiązującym na terenie całej Unii Europejskiej112

Pogotowie Energetyczne991

Pogotowie Gazowe992

Pogotowie Ciepłownicze993

Pogotowie Wodno-Kanalizacyjne994

Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego987

Infolinia Policji (połączenie bezpłatne) 800 120226.

V. Ogólne zasady ewakuacji (wg Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego):

Ścisłe stosować się do przekazywanych zaleceń.

Być opanowany, nie ulegać panice.

Wyłączyć i zabezpieczyć wszystkie urządzenia elektryczne i wodno- kanalizacyjne.

Zakończyć pracę sprzętu komputerowego oraz zabezpieczyć dane informatyczne przed dostępem osób niepowołanych.

Przygotować do ewakuacji (zabezpieczyć) ważne wytypowane mienie, dokumenty, pieczęcie, itp.

Pozamykać okna.

Wszystkie osoby opuszczające bursę powinny zabrać rzeczy osobiste i przystąpić do ewakuacji, postępując zgodnie z zaleceniami i udać się na miejsce zbiórki.

Nie zamykać pomieszczeń.

Wychowawcy przekazują na miejscu ewakuacji – plac przed bursą, dyrektorowi informację o opuszczeniu budynków przez wychowanków i stanie osobowym.

Na miejscu ewakuacji wychowawcy i wychowankowie przebywają do czasu otrzymania informacji, co do powrotu do budynku bursy lub jej zakończenia.

VI. Drogi ewakuacyjne / Kierunki ewakuacji:

Ewakuacja wychowanków i pracowników bursy odbywa się zgodnie z Planem ewakuacji budynku bursy.

2. PROCEDURA POSTĘPOWANIA NA WYPADEK WTARGNIĘCIA NAPASTNIKA (TERRORYSTY) DOBURSY SZKOLNEJ

Poniższe czynności odnoszą się do niezbędnej reakcji wychowawcy i dotyczą sytuacji wtargnięcia napastnika z niebezpiecznym narzędziem lub bronią.

1. Poinformuj policję.

2. Uspokój wychowanków, każ im bezzwłocznie wyciszyć telefony.

3. Jeżeli nie miałeś szansy na ucieczkę, ukryj się, zamknij drzwi na klucz (zabarykaduj się) - szybkie zamknięcie drzwi może uniemożliwić napastnikowi wejście do pomieszczenia.

4. W miarę możliwości nawiąż z wychowankami kontakt poprzez wiadomości tekstowe SMS lub komunikatory internetowe (np. Messenger, WhatsApp, Telegram) . Przekaż im wsparcie oraz poinformuj o tym, żeby:

- zasłonili okno,

- zgasili światło,

- ograniczyli przemieszczanie się,

- byli bardzo cicho, nie rozmawiali ze sobą, nie krzyczeli,

- byli poniżej linii okna, położyli się na podłodze,

- zeszli ze światła okna i drzwi,
 - pod żadnym pozorem nie otwierali drzwi, nawet jeśli usłyszą hasło „Policja”,
5. Jeżeli padną strzały, nie krzycz - napastnicy oddając na ślepo strzały przez zamknięte drzwi chcą sprowokować krzyki przerażonych osób i upewnić się czy w pomieszczeniach rzeczywiście nikogo nie ma.
6. Nie otwieraj nikomu drzwi - oddziały policji w przypadku takiej konieczności same otworzą drzwi. Napastnicy mogą zmusić osoby funkcyjne do przekazania komunikatu, który ma spowodować otwarcie drzwi.
7. W przypadku bezpośredniego kontaktu z napastnikami, którzy dążą do przejęcia kontroli nad bursą:
- wykonuj polecenia napastnika,
 - na żądanie terrorystów oddaj im przedmioty osobiste, np. telefon,
 - poinformuj, że nie możesz wykonać jakiegoś polecenia - w takim przypadku ewentualne niewykonanie polecenia napastników nie zostanie potraktowane jako próba oporu,
 - nie zwracaj na siebie uwagi,
 - nie lekceważ napastnika - brak szacunku i agresja mogą zostać ukarane przez zamachowców.
8. Uspokój wychowanków, zawsze zwracaj się do nich po imieniu.
9. Poinformuj napastnika o wychowankach ze schorzeniami - wiedza ta w konsekwencji obniży agresję ze strony zamachowców wobec dzieci, których zachowanie odstaje od reszty.
10. Pytaj zawsze o pozwolenie, np. gdy chcesz się zwrócić do wychowanków - każda aktywność podjęta bez zgody zamachowców może zostać potraktowana jako akt oporu czy agresji i w konsekwencji ukarana

W przypadku działań antyterrorystycznych podjętych przez policję:

1. Nie uciekaj z miejsca zdarzenia, nie wykonuj gwałtownych ruchów – możesz zostać uznany za terrorystę.
2. Nie próbuj pomagać służbom ratowniczym, dyskutować z nimi.
3. Słuchaj poleceń i instrukcji grupy antyterrorystycznej, poddawaj się jej działaniom.
4. Wszelkie samowolne działania mogą utrudnić akcję ratunkową.
5. Odpowiadaj na pytania funkcjonariuszy – policja zbiera kluczowe informacje mające się przyczynić do skutecznej akcji uwolnienia zakładników i identyfikacji zamachowców.
6. Po wydaniu polecenia wyjścia – opuść pomieszczenie jak najszybciej, wykonuj polecenia dokładnie tak, jak tego chcą siły interwencyjne.
7. Nie zatrzymuj się dla zabrania rzeczy osobistych, zawsze istnieje ryzyko wybuchu lub pożaru.

3. PROCEDURA POSTĘPOWANIA NA WYPADEK PODEJRZENIA PODŁOŻENIA LUB PODŁOŻENIA PODEJRZANEGO PAKUNKU W BURSIE SZKOLNEJ

Podejrzany pakunek to przesyłka z ładunkiem wybuchowym lub nieznaną substancją.

W przypadku podejrzenia jej otrzymania:

1. Odizoluj miejsce znajdowania się podejrzanego pakunku.
2. Nie dotykaj, nie otwieraj i nie przesuwaj podejrzanego pakunku.
3. Okryj pakunek w przypadku stwierdzenia wydobywania się z niego innej substancji (tylko jeżeli czas na to pozwala) - okrycie pakunku w przypadku wycieku nieznannej substancji może ograniczyć rozprzestrzenianie się substancji.
4. Poinformuj niezwłocznie osobę odpowiedzialną za ewakuację.
5. Nie używaj telefonu komórkowego - eksplozja ładunku może zostać zainicjowana falami

emitowanymi przez telefon komórkowy.

6. Bezwzględnie wykonuj polecenia osoby kierującej sytuacją kryzysową.

7. W miejscu ewakuacji policz wychowanków i poinformuj osobę odpowiedzialną za kierowanie działaniami kryzysowymi o faktycznym stanie osobowym.

8. Poinformuj rodziców/ opiekunów prawnych o miejscu odbioru wychowanków, jeśli sytuacja tego wymaga, i drodze dojazdu.

Otrzymanie informacji o podłożeniu ładunku wybuchowego

1. Poinformuj o otrzymaniu zgłoszenia osobę odpowiedzialną za uruchomienie procedury.

2. Po usłyszeniu sygnału o podłożeniu ładunku wybuchowego rozpocznij ewakuację.

3. Nie używaj telefonu komórkowego.

4. Sprawdź, jeżeli możesz, czy w najbliższym otoczeniu nie pozostały przedmioty, których wcześniej tam nie widziałeś i nie pasują do wyposażenia placówki.

5. Bezwzględnie wykonuj polecenia osoby kierującej sytuacją kryzysową lub funkcjonariuszy służb.

6. W miejscu ewakuacji policz wszystkich wychowanków i poinformuj osobę odpowiedzialną za kierowanie działaniami kryzysowymi o faktycznym stanie osobowym

7. Poinformuj rodziców, opiekunów prawnych o miejscu odbioru dzieci i drodze dojazdu, jeśli sytuacja tego wymaga.

4. PROCEDURA POSTĘPOWANIA NA WYPADEK PODEJRZENIA LUB SKAŻENIA CHEMICZNEGO / BIOLOGICZNEGO BURS SZKOLNEJ

Przez zagrożenie chemiczne rozumiemy uwolnienie niebezpiecznych dla ludzi i środowiska pierwiastków chemicznych oraz ich związków, mieszanin lub roztworów występujących w środowisku lub powstałych w wyniku działalności człowieka.

Sytuacja gdy nastąpiło skażenie (bursa otrzymuje informację o możliwości skażenia substancją chemiczną / biologiczną, np. telefon o zamiarze ataku z zewnątrz.

Należy wówczas:

1. Zaalarmować wszystkich, a osoby przebywające na zewnątrz ewakuować do budynku.

2. Natychmiast po ogłoszeniu alarmu powiadomić odpowiednie służby, kładąc szczególny nacisk na zawarcie w tym powiadomieniu informacji o charakterze potencjalnego ataku.

3. Zamknąć i uszczelnić okna, drzwi, otwory wentylacyjne, wyłączyć klimatyzację.

4. W miarę możliwości gromadzić podręczne środki ratownicze i odtrutki - maski pyłowe, gazę, watę, kwas octowy, sok cytrynowy, oliwę jadalną, wodę, wodę utlenioną, mydło, olej parafinowy, środki pobudzające krążenie, spirytus do zmywania skóry.

5. Przygotować wilgotne tampony do ochrony dróg oddechowych, na wypadek przeniknięcia środka biologicznego lub chemicznego do wnętrza pomieszczeń.

6. Powstrzymać się od picia, posiłków, palenia oraz prac wymagających dużego wysiłku.

7. Do chwili odwołania alarmu lub zarządzenia ewakuacji nie wolno opuszczać uszczelnionych pomieszczeń, przebywać w pobliżu okien i innych otworów wentylacyjnych.

8. Oczekiwać na pojawienie się odpowiednich służb i postępować zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi.

Sytuacja gdy bursa została skażona substancją chemiczną / biologiczną, a zagrożenie zostało wykryte po jego pojawieniu się w środku.

Należy wówczas:

1. Nie dotykać, nie sprzątać proszku, nie ścierać cieczy.
2. Aby zapobiec rozprzestrzenianiu się substancji, przykryć ją np. kocem.
3. Opuścić pomieszczenie, w którym wykryto / stwierdzono obecność podejrzaną substancji i nie wpuszczać do niego innych osób.
4. Powiadomić osobę odpowiedzialną za zarządzanie kryzysowe w bursie.
5. Zaalarmować wszystkie osoby przebywające na terenie bursy i ewakuować je w rejon wyznaczonego miejsca zbiórki. W razie takiej potrzeby miejscem zbiórki jest budynek.
7. Natychmiast po ogłoszeniu ewakuacji powiadomić odpowiednie służby.
8. Jeśli miał miejsce kontakt z substancją ,należy: umyć dokładnie ręce wodą i mydłem, zdjąć ubranie, które miało kontakt z podejrzaną substancją i włożyć do plastikowego worka.
9. Po kontakcie z substancją nie wolno: jeść, pić, palić do czasu uzyskania zgody od odpowiednich służb.
10. W obiekcie, do którego nastąpiła ewakuacja zamknąć i uszczelnić okna, drzwi, otwory wentylacyjne, wyłączyć klimatyzację.
11. Sporządzić listę osób, które miały kontakt z podejrzaną substancją albo znalazły się w odległości ok. 5 m od niej. Listę przekazać policji.
12. W miarę możliwości gromadzić podręczne środki ratownicze i odtrutki –maski pyłowe, gazę, watę, kwas octowy, sok cytrynowy, oliwę jadalną, wodę, wodę utlenioną, mydło, olej parafinowy, środki pobudzające krążenie, spirytus do zmywania skóry.
13. Przygotować wilgotne tampony do ochrony dróg oddechowych, na wypadek przeniknięcia środków biologicznego lub chemicznych do wnętrza pomieszczeń.
14. Powstrzymać się od picia, spożywania posiłków, palenia oraz prac wymagających dużego wysiłku.
15. Postępować zgodnie z wytycznymi otrzymanymi od służb ratunkowych.

II. ZAGROŻENIA WENĘTRZNE

1. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W SYTUACJI ZACHOWANIA AGRESYWNEGO I PRZEMOCOWEGO ZE STRONY WYCHOWANKÓW

1. Obowiązkiem wychowawcy, który zaobserwował atak agresji fizycznej lub słownej, lub został o tym poinformowany jest bezzwłoczne podjęcie działań mających na celu powstrzymanie i wyeliminowanie tego zjawiska. Wychowawca reaguje na każdą sytuację, w której występuje agresja i przemoc - brak reakcji komunikuje wychowankom, że mają prawo tak się zachowywać.
2. W razie bójki między wychowankami wychowawca powinien przerwać atak agresji i wykonać próbę mediacji między stronami konfliktu. W razie potrzeby wychowawca udziela pomocy przedmedycznej i wzywa pogotowie ratunkowe.
3. Bezpośrednio po zajściu wychowawca przeprowadza rozmowy wyjaśniające, również ze świadkami zdarzenia, mające na celu poprawne zidentyfikowanie ofiary, agresora, świadka. Każdą sytuację należy wnikliwie rozpatrywać. Rozmowę z ofiarą i agresorem należy

przeprowadzić osobno.

4. Osoba podejmująca interwencje powinna:

- reagować stanowczo,
- mówić prosto i jasno,
- używać krótkich komunikatów, traktować sprawcę jak osobę, która może sama wziąć odpowiedzialność za swoje czyny,
- jeśli to konieczne to użyć siły, ale tylko tyle, ile potrzeba np. do rozdzielenia bijących się wychowanków,
- szanować wychowanka (mówić o zachowaniu, nie o osobie).

W czasie interwencji należy unikać:

- agresji fizycznej,
- agresji słownej (nie obrażać, nie zawstydząć, nie oceniać wychowanka, nie stosować komunikatów typu „Ty”),
- okazywania niepewności,
- długich monologów i moralizowania.

5. O zajściu wychowawca powiadamia dyrektora, oraz rodziców/ opiekunów prawnych i sporządza notatkę ze zdarzenia i dołącza ją do dokumentacji wychowanka

6. W przypadku agresji fizycznej poczucia bezpieczeństwa i wsparcia wymagają również świadkowie ataku. Należy przeprowadzić rozmowy wychowawcze ze świadkami przemocy, wyjaśnić im pojęcie agresji, przypomnieć normy i zasady reagowania na przemoc, ustalić działania w podobnych przypadkach. Nie należy potępiać sprawcy, ale wskazywać na zachowania nieaprobowane, jasno wyrażać brak zgody na stosowanie agresji i przemocy.

7. Wystąpienie wychowawcy z wnioskiem o zwołanie Zespołu Wychowawczego. Wobec agresora stosuje się konsekwencje przewidziane w Statucie Bursy i Regulaminie Mieszkańca Bursy.

8. W przypadku wszczynania kolejnych ataków przez agresora, z widocznymi skutkami pobicia – wychowawca w porozumieniu z dyrektorem kieruje sprawę na Policję.

O zaistniałym fakcie informuje rodziców agresywnego wychowanka.

9. W przypadku zachowań agresywnych stwarzających zagrożenie dla zdrowia lub życia oraz naruszających godność innych osób dyrektor bursy podejmuje dalsze działania wynikające z przepisów prawa.

W przypadku kiedy wychowanek zostanie pobity lub jest zastraszany poza terenem bursy do składania doniesienia o zaistniałym zdarzeniu na policji zobowiązani są rodzice lub prawni opiekunowie wychowanka.

2. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W SYTUACJI AGRESYWNEGO ZACHOWANIA PRACOWNIKA BURS Y WOBEC WYCHOWANKA (WYZWISKA, SZARPANIE, NISZCZENIE LUB ZABIERANIE MIENIA WYCHOWANKA – Z WYJĄTKIEM PRZEDMIOTÓW NIEBEZPIECZNYCH).

1. Na wniosek wychowanka lub pracownika bursy lub rodzica, dyrekcja bursy przeprowadza niezwłocznie postępowanie wyjaśniające ze stronami konfliktu.

2. W przypadku potwierdzenia się zarzutów – podjęcie przez dyrektora bursy postępowania dyscyplinarnego wobec pracownika – powiadomienie odpowiednich organów.

3. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W CELU ZAPOBIEGANIA I REAGOWANIA NA CYBERPRZEMOC

Ujawnienie przypadku cyberprzemocy

Informacja o tym, że w bursie miała miejsce cyberprzemoc, może pochodzić z różnych źródeł. Osobą zgłaszającą fakt prześladowania może być poszkodowany wychowanek, jego rodzice lub inni wychowankowie - świadkowie zdarzenia, wychowawcy.

Niezależnie od tego, kto zgłasza przypadek cyberprzemocy, procedura interwencyjna powinna obejmować:

- udzielenie wsparcia ofierze przemocy;
- zabezpieczenie dowodów i ustalenie okoliczności zdarzenia;
- wyciągnięcie konsekwencji wobec sprawcy przemocy oraz praca nad zmianą postawy ucznia.

Ustalenie okoliczności zdarzenia

Wszystkie przypadki przemocy, a więc także przemocy z wykorzystaniem mediów elektronicznych, powinny zostać właściwie zbadane, zarejestrowane i udokumentowane.

1. Jeśli wiedzę o zajściu posiada wychowawca niebędący wychowawcą poszkodowanego, powinien przekazać informację wychowawcy grupy, który informuje o fakcie dyrektora.
2. Dyrektor wspólnie z wychowawcą powinni dokonać analizy zdarzenia i zaplanować dalsze postępowanie.
3. Do zadań bursy należy także ustalenie okoliczności zdarzenia i ewentualnych świadków.

Zabezpieczenie dowodów

1. Wszelkie dowody cyberprzemocy powinny zostać zabezpieczone i zarejestrowane. Należy zanotować datę i czas otrzymania materiału, treść wiadomości oraz, jeśli to możliwe, dane nadawcy (nazwę użytkownika, adres e-mail, numer telefonu komórkowego itp.) lub adres strony www, na której pojawiły się szkodliwe treści czy profil.
2. Takie zabezpieczenie dowodów nie tylko ułatwi dalsze postępowanie dostawcy usługi (odnalezienie sprawcy, usunięcie szkodliwych treści z serwisu), ale również stanowi materiał, z którym powinny się zapoznać wszystkie zaangażowane w sprawę osoby: dyrektor, wychowawca, rodzice, a wreszcie policja, jeśli doszło do złamania prawa.

Identyfikacja sprawcy

Młodzi ludzie często mają złudne przekonanie, iż nowe technologie zapewniają im pełną anonimowość. Jak przekonują specjaliści, istnieje wiele sposobów identyfikacji źródła cyberprzemocy. Osoby zajmujące się ustalaniem okoliczności zajścia powinny mieć jednak świadomość, iż znalezienie miejsca pochodzenia materiału nie zawsze oznacza odnalezienie osoby, która jest za zdarzenie odpowiedzialna.

1. Wielu sprawców cyberprzemocy posługuje się „skradzioną tożsamością”, wykorzystując telefony innych wychowanków, profile w serwisach społecznościowych, ich konta pocztowe itp. do wysyłania wiadomości bądź zamieszczania krzywdzących materiałów. Trudności z wykryciem „cyberagresora” mogą pojawić się również w sytuacji, gdy materiał przesyłany jest między telefonami komórkowymi drogą bezprzewodową lub wiadomości tekstowe na telefon wysyłane są z bramki internetowej.
2. Jak pokazuje praktyka, w większości przypadków identyfikacja agresora nie jest zbyt trudna. Ofiary cyberprzemocy często potrafią wskazać sprawcę, którym najczęściej okazuje się być kolega ze szkoły, bądź przynajmniej mają przypuszczenie, kto może nim być.
1. Gdy ustalenie sprawcy nie jest możliwe, należy skontaktować się z dostawcą usługi w celu

usunięcia z sieci kompromitujących lub krzywdzących materiałów. Do podjęcia takiego działania zobowiązuje administratora serwisu art. 14 Ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną.

2. W przypadku, gdy zostało złamane prawo, a tożsamości sprawcy nie udało się, ustalić należy bezwzględnie skontaktować się z policją.

3. Gdy ustalenie sprawcy nie jest możliwe, należy skontaktować się z dostawcą usługi w celu usunięcia z sieci kompromitujących lub krzywdzących materiałów. Do podjęcia takiego działania zobowiązuje administratora serwisu art. 14 Ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną.

4. W przypadku, gdy zostało złamane prawo, a tożsamości sprawcy nie udało się, ustalić należy bezwzględnie skontaktować się z policją.

Działania wobec sprawcy cyberprzemocy

Gdy sprawca cyberprzemocy jest znany i jest on wychowankiem bursy, wychowawca grupy powinien podjąć dalsze działania.

1. Rozmowa z wychowankiem-sprawcą przemocy o jego zachowaniu:

- celem rozmowy powinno być ustalenie okoliczności zajścia, wspólne zastanowienie się nad jego przyczynami i poszukanie rozwiązania sytuacji konfliktowej;
- sprawca powinien otrzymać jasny i zdecydowany komunikat o tym, że bursy nie akceptuje żadnych form przemocy;
- należy omówić z wychowankiem skutki jego postępowania i poinformować o konsekwencjach regulaminowych, które zostaną wobec niego zastosowane;
- sprawca powinien zostać zobowiązany do zaprzestania swojego działania i usunięcia z sieci szkodliwych materiałów;
- ważnym elementem rozmowy jest też określenie sposobów zadośćuczynienia wobec ofiary cyberprzemocy;
- jeśli w zdarzeniu brała udział większa grupa wychowanków, należy rozmawiać z każdym z nich z osobna, zaczynając od lidera grupy;
- nie należy konfrontować sprawcy i ofiary cyberprzemocy.

2. Powiadomienie rodziców sprawcy i omówienie z nimi zachowania dziecka:

- rodzice sprawcy powinni zostać poinformowani o przebiegu zdarzenia i zapoznani z materiałem dowodowym, a także z decyzją w sprawie dalszego postępowania i podjętych przez bursę środków dyscyplinarnych wobec ich dziecka;
- w miarę możliwości należy starać się pozyskać rodziców do współpracy i ustalić jej zasady;
- warto wspólnie z rodzicami opracować projekt kontraktu dla wychowanka, określającego jego zobowiązania, rodziców i przedstawiciela bursy oraz konsekwencje nieprzestrzegania przyjętych wymagań i terminy realizacji zadań zawartych w umowie.

3. Objęcie sprawcy opieką psychologiczno-pedagogiczną:

- praca ze sprawcą powinna zmierzać w kierunku pomocy wychowankowi w zrozumieniu konsekwencji swojego zachowania, w zmianie postawy i postępowania wychowanka, w tym sposobu korzystania z nowych technologii;
- jeśli bursy posiada odpowiednie warunki, pomoc psychologiczna może być udzielona sprawcy na terenie bursy;
- w uzasadnionym przypadku można w toku interwencji zaproponować wychowankowi (za zgodą rodziców) skierowanie do specjalistycznej placówki i udział w programie terapeutycznym.

Zastosowanie środków dyscyplinarnych wobec sprawcy cyberprzemocy

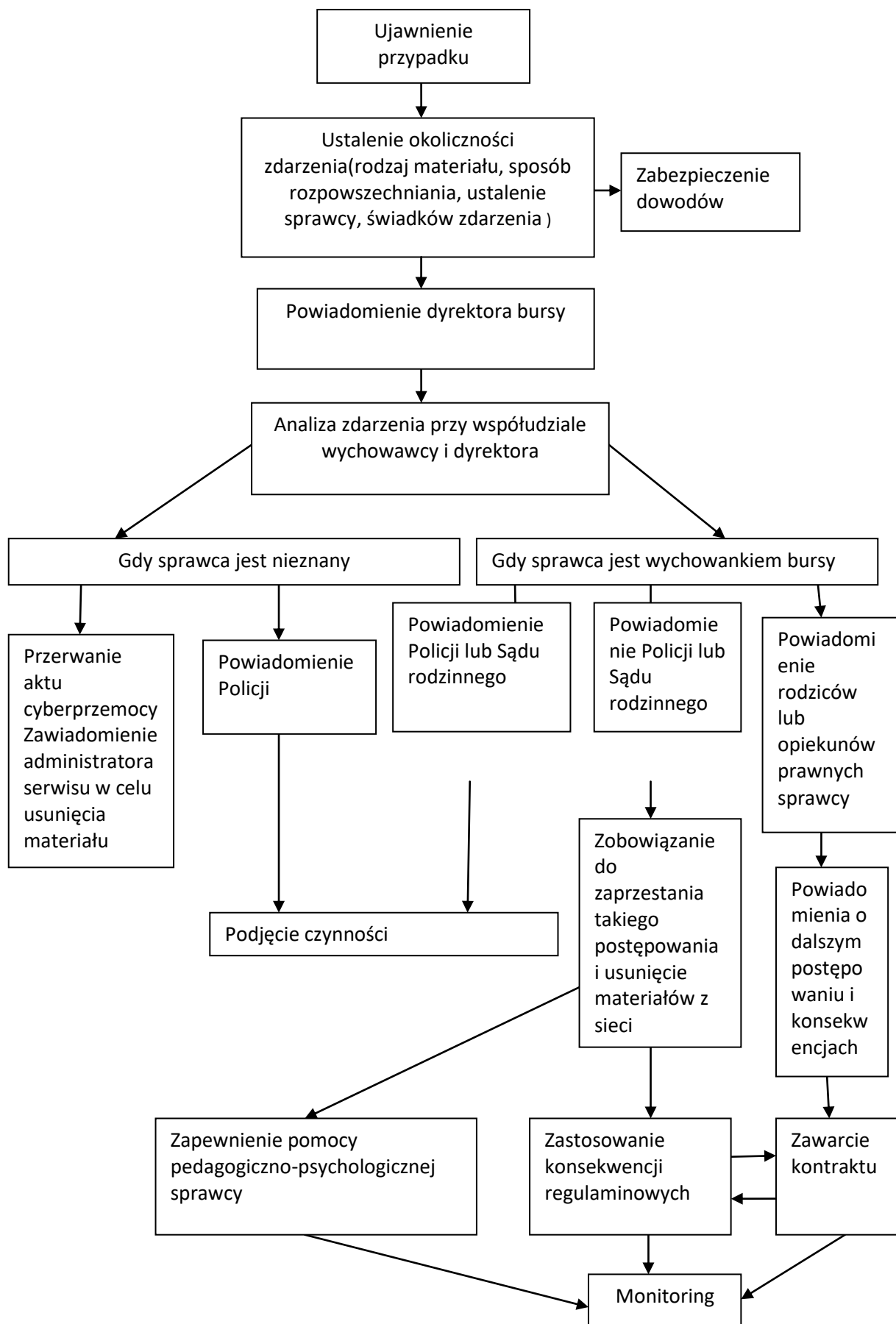
1. Cyberprzemoc powinna podlegać sankcjom określonym w wewnętrznych przepisach bursy. Bursa może tu stosować konsekwencje przewidziane dla sytuacji „tradycyjnej” przemocy. Warto jednak rozszerzyć repertuar dostępnych środków.

2. Należy pamiętać, iż celem sankcji wobec sprawcy jest:

- zatrzymanie przemocy i zapewnienie poczucia bezpieczeństwa poszkodowanemu wychowankowi;
- wzbudzenie refleksji na temat swojego zachowania, zrozumienie krzywdy, jaką spowodował i powstrzymanie przed podobnym zachowaniem w przyszłości;
- pokazanie społeczności bursianej, że cyberprzemoc nie będzie tolerowana i że bursa jest w stanie efektywnie zareagować w tego rodzaju sytuacji.

3. Podejmując decyzję o rodzaju kary, należy wziąć pod uwagę:

- rozmiar i rangę szkody - czy materiał został upubliczniony w sposób pozwalający na dotarcie do niego wielu osobom (określa to rozmiar upokorzenia, jakiego doznaje ofiara), czy trudno jest wycofać materiał z sieci itp.;
- czas trwania prześladowania - czy było to długotrwałe działanie, czy pojedynczy incydent;
- świadomość popełnianego czynu - czy działanie było zaplanowane, a sprawca był świadomy, że wyrządza krzywdę koledze (niektóre akty cyberprzemocy popełniane są nieświadomie lub z niewielką świadomością konsekwencji), jak wiele wysiłku włożył w ukrycie swojej tożsamości itp.;
- motywację sprawcy - należy sprawdzić, czy działanie sprawcy nie jest działaniem odwetowym w odpowiedzi na uprzednio doświadczone prześladowanie;
- rodzaj rozpowszechnianego materiału.

Działania wobec ofiary cyberprzemocy

1. Wsparcie psychiczne

Podobnie jak w przypadku innych form przemocy, ofiara cyberprzemocy potrzebuje pomocy i emocjonalnego wsparcia ze strony dorosłych. Musi także wiedzieć, że bursa podejmie odpowiednie kroki w celu rozwiązania problemu.

Podczas rozmowy z wychowankiem - ofiarą cyberprzemocy:

- Zapewnij go, że dobrze zrobił, mówiąc Ci o tym, co się stało.
- Powiedz, że widzisz i rozumiesz, że jest mu trudno ujawnić to, co go spotkało.
- Powiedz mu, że nikt nie ma prawa tak się zachowywać wobec niego.
- Zapewnij go, że bursa nie toleruje żadnej formy przemocy i że postarasz się mu pomóc, uruchamiając odpowiednie procedury interwencyjne.
- Bądź uważny na pozawerbalne przejawy uczuć wychowanka - zażenowanie, skrępowanie, wstyd, lęk, przerażenie, smutek, poczucie winy.

2. Porada

Wychowanek będący ofiarą cyberprzemocy powinien otrzymać poradę, jak ma się zachować, aby zapewnić sobie poczucie bezpieczeństwa i nie doprowadzić do eskalacji prześladowania.

Poradz wychowankowi, aby:

- Nie utrzymywał kontaktu ze sprawcą, nie odpowiadał na maile, telefony itp.
- Nie kasował dowodów: e-maili, SMS-ów, MMS-ów, zdjęć, filmów i przedstawił je Tobie lub innej osobie dorosłej.
- Zastanowił się nad zmianą swoich danych kontaktowych w komunikatorach, zmianą adresu e-mail, numeru telefonu komórkowego itp.
- Jeśli korzysta z komunikatora, to ustawił go tak, żeby nikt spoza listy kontaktów nie mógł się z nim połączyć.

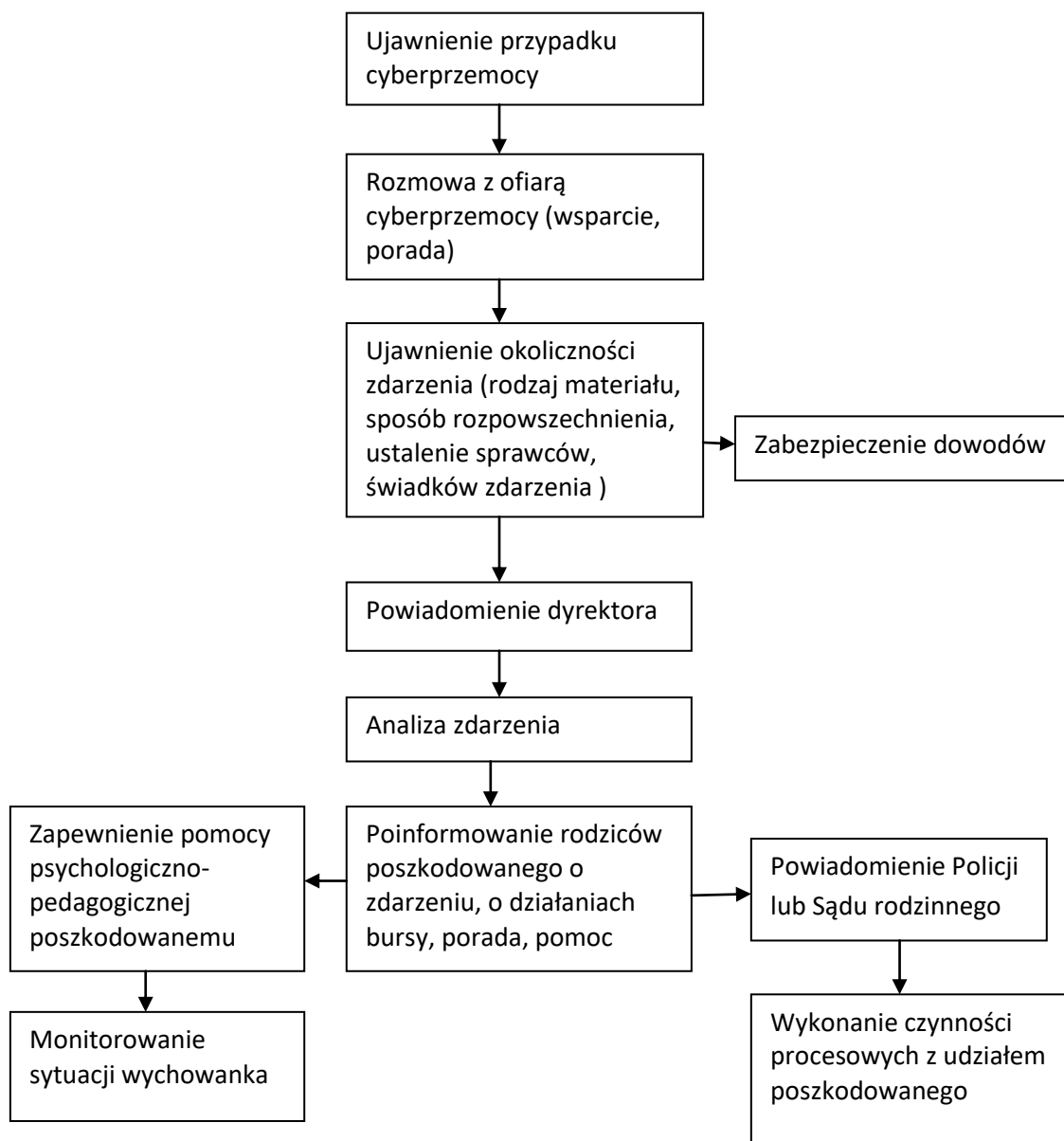
3. Monitoring

- Po zakończeniu interwencji warto monitorować sytuację wychowanka sprawdzając, czy nie są wobec niego podejmowane dalsze działania przemocowe bądź odwetowe ze strony sprawcy.
- Rodzice wychowanka będącego ofiarą cyberprzemocy powinni być poinformowani o problemie i otrzymać wsparcie i pomoc ze strony bursy. W rozmowie z nimi wychowawca przedstawia kroki, jakie zostały podjęte w celu wyjaśnienia zajścia oraz zapewnienia bezpieczeństwa poszkodowanemu wychowankowi, a także, jeśli to wskazane, zaproponować rodzicom i wychowankowi pomoc specjalisty (psychologa, pedagoga).

1. Postępowanie interwencyjne wymaga od wyjaśniającego sprawę dyskrecji i poufnego postępowania. Występowaniu w roli świadka często towarzyszą dramatyczne przeżycia - wychowankowie boją się, że sami również mogą stać się obiektem prześladowań, obawiają się etykiety „donosiciela”. Wychowawca powinien wzbudzić swoim zachowaniem zaufanie i poczucie bezpieczeństwa u takiego wychowanka oraz wykazać dla niego zrozumienie i empatię.

2. Niedopuszczalne jest konfrontowanie świadka ze sprawcą, jako metody wyjaśniania sprawy, czy ostantacyjne wywoływanie go z zajęć celem złożenia zeznań, ze względu na bezpieczeństwo i nie narażanie go na odwet ze strony agresora. Nie zadbanie o tego rodzaju podstawowe zasady bezpieczeństwa może sprawić, że następnym razem wychowanek nie podejmie działań na rzecz obrony słabszych i pokrzywdzonych i nie zgłosi zagrażającego zdarzenia.

Procedura reagowania wobec ofiary cyberprzemocy

4. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU KRADZIEŻY

1. Rozmowa wychowawcy lub innego pracownika bursy z wychowankiem celem ustalenia okoliczności kradzieży.
2. Jeśli to możliwe ustalić sprawcę.
3. Sprawdzić, czy potencjalny sprawca kradzieży nie ma przy sobie czy w rzeczach osobistych skradzionego przedmiotu.

Sprawdzenie polega na dobrowolnym pokazaniu przez wychowanka zawartości swojego bagażu, kieszeni po uprzedniej prośbie wychowawcy np.: „Proszę – pokaż zawartość swoich kieszeni, torby, plecaka...”

4. Sporządzenie zapisu zdarzenia i dołączenie go do dokumentacji wychowanka.
5. Poinformowanie dyrektora bursy o zaistniałej sytuacji.

6. Powiadomienie rodziców wychowanka i przekazanie im informacji.
7. Zobowiązanie wychowanka do oddania skradzionej rzeczy ewentualnie pokrycie kosztów skradzionego przedmiotu.
8. . W sytuacji jawnego oporu, agresji słownej, niechęci okazania zawartości swoich rzeczy oraz w przypadku uzasadnionego podejrzenia osoba dokonująca sprawdzenia zobowiązana jest powiadomić dyrektora i Policję.
9. Dalszy tok postępowania prowadzi policja.

5. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W SYTUACJI POSIADANIA PRZEZ WYCHOWANKA PRZEDMIOTÓW NIEDOZWOLONYCH NA TERENIE BURSY(NOŻ, KASTET, KIJ, ŁAŃCUCH, ZAPALNICZKA, ZAPAŁKI, E- PAPIEROS, ŚRODKI PIROTECHNICZNE, ITP.)

1. Nakłanianie wychowanka do oddania niebezpiecznego przedmiotu.
2. Natychmiastowe wezwanie drugiego pracownika bursy w celu sprawowania opieki nad wychowankiem.
3. Poinformowanie wychowanka o konsekwencjach przewidzianych w Statucie Bursy.
4. Powiadomienie wychowawcy grupy i dyrektora bursy.
5. Powiadomienie lub wezwanie rodziców/prawnych opiekunów.
6. Sporządzenie notatki służbowej.

W przypadku odmowy przez wychowanka oddania niebezpiecznego przedmiotu :

1. W celu zapewnienia bezpieczeństwa, odizolowanie wychowanka jeżeli użycie zabronionego przedmiotu może stanowić zagrożenie dla życia lub zdrowia innych.
2. Powiadomienie wychowawcy grupy i dyrektora bursy.
3. Powiadomienie lub wezwanie rodziców /prawnych opiekunów wychowanka.
4. Wezwanie policji.
5. Przeprowadzenie przez policję rewizji w obecności rodziców/ prawnych opiekunów.
6. Powiadomienie kuratora sądowego, gdy wychowanek jest pod jego opieką.
7. Sporządzenie notatki służbowej.

6. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU UŻYWANIA PRZEZ WYCHOWANKA TELEFONU KOMÓRKOWEGO W BUDYNKU BURSY

W przypadku używania przez wychowanka telefonu komórkowego niezgodnie z zasadami przyjętymi w Statucie Bursy (korzystanie z telefonu podczas zajęć, filmowanie, nagrywanie, fotografowanie innych osób bez ich zgody itp.) pracownik bursy ma prawo odebrać wychowankowi telefon (po wcześniejszym jego wyłączeniu). Zatrzymany w depozycie telefon może odebrać jedynie rodzic / prawny opiekun.

1. Pracownik bursy przekazuje telefon wychowawcy, wicedyrektorowi lub dyrektorowi bursy.
2. Rozmowa wychowawcy grupy z wychowankiem.
3. Sporządzenie notatki służbowej.
4. W przypadku, gdy wychowanek nie chce oddać telefonu, wezwanie wicedyrektora lub dyrektora bursy.
5. Kara regulaminowa.

7. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU STWIERDZENIA PALENIA TYTONIU PRZEZ WYCHOWANKA(DOTYCZY RÓWNIEŻ E-PAPIEROSÓW)

1. Poinformowanie wychowawcy grupy o fakcie palenia tytoniu przez wychowanka.
2. Powiadomienie o paleniu tytoniu przez wychowanka na terenie bursy dyrektora oraz rodziców/prawnych opiekunów wychowanka.
3. Sporządzenie notatki służbowej.
4. Rozmowa interwencyjna.
5. W przypadku powtórzenia się zdarzenia, złożenie wniosku o zwołanie Zespołu Wychowawczego. Ustalenie konsekwencji jakie poniesie wychowanek.
6. W przypadku używania e- papierosa, urządzenie zostanie odebrane wychowankowi i zwrócone rodzicom(opiekunom) przy najbliższym spotkaniu.

8. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W SYTUACJI PODEJRZENIA, ŻE WYCHOWANEK ZNAJDUJE SIĘ POD WPŁYWEM ALKOHOLU LUB INNYCH ŚRODKÓW ODURZAJĄCYCH

1. Udzielenie pierwszej pomocy i w razie potrzeby wezwanie pogotowia - w sytuacji zagrożenia życia i zdrowia (w miarę możliwości odizolowanie go od pozostałych wychowanków).
2. Natychmiastowe wezwanie drugiego pracownika bursy w celu sprawowania opieki nad wychowankiem.
3. Zawiadomienie dyrektora bursy.
4. Poinformowanie rodziców/opiekunów prawnych o konieczności natychmiastowego przybycia do bursy. W przypadku odmowy przyjazdu rodziców lub niemożności skontaktowania się z nimi powiadomienie Policji .
5. Decyzje dotyczące dalszego postępowania z wychowankiem podejmują rodzice i pracownicy pogotowia.
6. Złożenie wniosku o zwołanie Zespołu Wychowawczego. Ustalenie konsekwencji jakie poniesie wychowanek.
7. W przypadku powtórzenia się zdarzenia obligatoryjne powiadomienie policji i Sądu Rodzinnego.

9. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU ZNALEZIENIA U WYCHOWANKA SUBSTANCJI PRZYPOMINAJĄCEJ WYGLĄDEM NARKOTYK

1. Powiadomienie dyrektora, wicedyrektora.
2. Poinformowanie rodziców/ prawnych opiekunów o konieczności natychmiastowego przybycia do bursy.
3. Wezwanie policji w celu przeszukania i przesłuchania wychowanka.
4. Wszystkie działania dotyczące podejrzanego substancji podejmuje policja.
5. Sporządzenie notatki służbowej.
6. Złożenie wniosku o zwołanie Zespołu Wychowawczego celem ustalenia konsekwencji jakie poniesie wychowanek.

10.PROCEDURA POSTĘPOWANIA W SYTUACJI NARUSZENIA NIETYKALNOŚCI OSOBISTEJ WYCHOWAWCY LUB INNEGO PRACOWNIKA BURSY(OBELŻYWE WYZWISKA, GROŻBY, OPLUWANIE, PRZYCZEPIANIE KARTEK, RZUCANIE PRZEDMIOTAMI, ZABIERANIE PRZEDMIOTÓW NALEŻĄCYCH DO WYCHOWAWCY LUB INNE FORMY AGRESJI SŁOWNEJ LUB FIZYCZNEJ)

1. Powiadomienie wychowawcy grupy, dyrektora lub wicedyrektora.
2. Powiadomienie rodziców/prawnych opiekunów wychowanka (ewentualnie kuratora sądowego, jeżeli jest objęty jego nadzorem).
3. Przeprowadzenie przez dyrektora bursy lub wicedyrektora rozmowy ze sprawcą.
4. Powiadomienie przez dyrektora, wicedyrektora policji i Sądu Rodzinnego.
5. Kara regulaminowa.

11.PROCEDURA POSTĘPOWANIA W SYTUACJI DEWASTACJI MIENIA BURSY LUB CUDZEJ WŁASNOŚCI

1. Interwencja pracownika bursy (powstrzymanie sprawców).
2. Ustalenie sprawców (rozmowa ze świadkami zdarzenia).
3. Powiadomienie wychowawcy grupy, wicedyrektora lub dyrektora bursy.
4. Sporządzenie notatki służbowej.
5. Wezwanie rodziców wychowanka będącego sprawcą dewastacji. Odpowiedzialność za wyrządzoną szkodę ponoszą rodzice wychowanka jeżeli jest on niepełnoletni.
6. W przypadkach szczególnych wicedyrektor lub dyrektor bursy powiadamia policję.
7. Założenie zeszytu zniszczeń, dewastacji dokonanych przez młodzież.

12.PROCEDURA POSTĘPOWANIA Z CHORYM WYCHOWANKIEM

1. Przeprowadzenie rozmowy z wychowankiem, u którego są widoczne objawy choroby na temat jego samopoczucia.
2. W przypadku podejrzenia choroby zakaźnej odizolować od grupy.
3. Powiadomić rodziców lub opiekunów prawnych wychowanka.
4. W miarę możliwości chorego wychowanka przekazać pod opiekę rodziców.
5. W sytuacji zagrażającej życiu wychowanka natychmiast wezwać pogotowie ratunkowe, powiadomić rodziców lub opiekunów i dyrektora bursy.
6. Sporządzić zapis zdarzenia, poinformować wychowawcę grupy zapis zdarzenia dołączyć do dokumentacji wychowanka.

13. PROCEDURA POSTĘPOWANIA Z WYCHOWANKIEM CHORYM NA PADACZKĘ

1. Wychowanek z padaczką powinien być traktowany na równi z innymi wychowankami.
2. Nie należy ograniczać wychowankowi udziału w zajęciach i wydarzeniach grupy oraz bursy. Ważny jest stosunek wychowawców dla chorego wychowanka. Idealną sytuacją jest życzliwa postawa wychowawcy, przyjaźnie nastawieni wychowankowie. Nie powinno się

wychowankowi obniżać wymagań, a motywować go do dalszej pracy, która mu zapewni osiągnięcie sukcesów i poczucia samodzielności.

3. U wychowanka z padaczką może wystąpić kilkuminutowe zaburzenie świadomości, zwane potocznie zamyśleniem lub wyłączeniem, które objawia się tym, że przerywa on swoją czynność, mruga oczami, po czym wraca do swoich zajęć. Napad trwa do 15 sekund i czasem jest niezauważalny dla innych. Jeżeli wyżej opisany stan trwa do 10 minut, należy bacznie go obserwować, spokojnie podejść do niego tak, żeby się nie wystraszył i zapytać - jak się czuje, czy wszystko dobrze?

4. Gdyby stan ten trwał nadal po 10 minutach należy wezwać pogotowie i poinformować rodziców/opiekunów prawnych/ oraz dyrektora.

5. W przypadku pojawienia się u wychowanka takich objawów jak: niepokój psychoruchowy, niekontrolowane ruchy kończyn, nagły płacz, krzyk - nieadekwatny do sytuacji, należy zaopiekować się wychowankiem do czasu ustąpienia objawów, które mogą trwać 3, 4 minuty.

6. Z rozmowy z rodzicem oraz samym wychowankiem wynika, że objawy te występują najczęściej wieczorem lub rano, i są one poprzedzone silnym bólem głowy. Wychowanek wtedy na ogół nie idzie do szkoły.

7. Należy umieścić chorego w bezpiecznym miejscu, z dala od ruchu ulicznego, wody i usunąć wszystkie przedmioty, o które wychowanek mogłoby w trakcie napadu się uderzyć. Pod głowę chorego możemy podłożyć szalik, czy kurtkę, (zabezpieczenie przed ewentualnym urazem) należy zdjąć okulary, rozluźnić pasek. Należy upewnić się, że wychowanek nie ma niczego w jamie ustnej i jeśli jest to jeszcze możliwe usunąć np. resztki pokarmu. Jeśli wychowanek obficie się ślini należy przechylić głowę na bok celem uniknięcia zachłyśnięcia. Koniecznym jest, aby zapewnić wychowankowi stały dopływ powietrza (rozluźnić ubranie zwłaszcza w okolicy szyi). Chory powinien leżeć w pozycji bezpiecznej tzn. na boku z głową poniżej tułowia na miękkim w miarę możliwości podłożu. Po napadzie należy zapewnić choremu spokój i dać możliwość odpoczynku. Najczęściej wychowanek jest zmęczony, senny, należy pozwolić mu spać. Sen po napadzie jest zjawiskiem naturalnym i korzystnym dla chorego. Niekiedy zdarza się, że występuje pobudzenie. Nie wolno używać wobec wychowanka siły, z reguły jest to faza krótka i ustępuje samoistnie jak sam napad. Jeśli drgawki nie miną w krótkim czasie lub gdy chory na dłuższy czas traci oddech lub po jednym napadzie występuje kolejny, a pacjent nie odzyskuje świadomości między nimi, należy wezwać pomoc medyczną. Osoby obecne przy chorym powinny z nim zostać, aż do momentu oddania go pod fachową opiekę. Dokładna obserwacja napadu to dla lekarza bardzo cenne informacje.

8. Po napadzie należy zapewnić wychowankowi spokój i możliwość odpoczynku. Jeśli objawy te nie miną po 10 minutach, należy wezwać pomoc medyczną i poinformować rodziców/opiekunów prawnych/ oraz dyrektora.

9. Jeżeli dojdzie u wychowanka do nagłej utraty przytomności i omdlenia co, według obserwacji rodzica, może trwać od 1 do 2 minut należy wychowanka ułożyć na czymś miękkim, obserwować i odczekać, aż odzyska świadomość. Należy natychmiast, o zaistniałym zdarzeniu, poinformować rodziców/opiekunów prawnych/ oraz dyrektora, a w przypadku nie odzyskania świadomości (do 10 minut) - wezwać pogotowie.

10. Wychowanek do czasu przybycia pogotowia ratunkowego i rodziców/opiekunów prawnych/pozostaje pod opieką osób udzielających mu pomocy.

11. Przy organizacji wycieczek należy uwzględnić możliwość uczestniczenia w nich rodzica lub opiekuna prawnego wychowanka.

ZADANIA PLACÓWKI I WYCHOWAWCÓW:

1. Zrozumienie potrzeb dziecka wynikających z choroby oraz pomoc w ich zaspokajaniu.
2. Udział wychowawców w szkoleniach na temat padaczki.
3. Zapewnienie wychowankowi poczucia bezpieczeństwa, akceptacji oraz tolerancji, przeciwdziałanie wszelkim formom dyskryminacji.
4. Natychmiastowe udzielenie pomocy w przypadku napadu padaczki.
5. Numer telefonu do rodziców wychowanka znajduje się u wychowawcy grupy, w folderze "Public " oraz SEKRETARIACIE.

14. PROCEDURA POSTĘPOWANIA Z WYCHOWANKIEM CHORYM NA CUKRZYCĘ

I. GŁÓWNE ZASADY POSTĘPOWANIA Z WYCHOWANKIEM CHORYM NA CUKRZYCĘ

1. Rodzice/opiekunowie prawni wychowanka chorego na cukrzycę, mają obowiązek przekazania dyrekcji bursy i wychowawcom, szczegółowej i wyczerpującej informacji na temat choroby dziecka oraz wynikających z niej ograniczeń w funkcjonowaniu w grupie rówieśniczej.
2. Jeżeli choroba zostanie zdiagnozowana podczas pobytu wychowanka w bursie, rodzice/opiekunowie powinni niezwłocznie poinformować o tym dyrekcję bursy i wychowawców.
3. Rodzice/opiekunowie wychowanka chorego na cukrzycę, zobowiązani są do ścisłej współpracy z placówką, szczególnie z wychowawcami dziecka.
4. Opracowanie przez dyrektora bursy wspólnie z wychowawcami wychowanka i rodzicami/opiekunami zasad pobytu w bursie.
5. Ustalenie indywidualnego planu pomocy wychowankowi choremu na cukrzycę.
 - Określenie w jakim zakresie wychowanek sam kontroluje swoją chorobę.Do działań w ramach samokontroli należą: badanie krwi i moczu, zapisywanie wyników badań, prawidłowa interpretacja wyników badań, prawidłowe komponowanie posiłków, prawidłowe i bezpieczne wykonywanie wysiłku fizycznego, obserwacja objawów jakie pojawiają się przy hipoglikemii i hiperglikemii.
 - Określenie w jakim stopniu wychowanek wymaga wsparcia dorosłych opiekunów w procesie samokontroli.
 - Ustalenie zasad postępowania w sytuacji hipoglikemii i hiperglikemii.
 - Uzgodnienie sposobu udzielania pomocy w stanach zagrożenia zdrowia i życia wychowanka.
 - Ustalenie zasad komunikacji i obiegu informacji między rodzicami a dyrekcją bursy, wychowawcami i pracownikami niepedagogicznymi:- rodzice/opiekunowie wychowanka są zawsze pod telefonem i zobowiązani są każdorazowo odebrać telefon z bursy,
- numer telefonu do rodziców/opiekunów łącznie z awaryjnym numerem do innej wybranej osoby, jest w miejscu znanym wszystkim osobom opiekującym się wychowankiem w bursie.
 - Rodzice/opiekunowie informują każdorazowo dyrekcję placówki i wychowawców o zmianach w planie leczenia dziecka i zaleceniach lekarzy.
6. W razie niepokojących objawów, które pojawiają się podczas pobytu wychowanka w placówce, utrzymywania się bardzo niskiego i/lub bardzo wysokiego poziomu glikemii, awarii pompy insulinowej lub osprzętu do niej, przedstawiciele ustawowi wychowanka, zobowiązani są do przejęcia opieki nad dzieckiem niezwłocznie po uzyskaniu informacji o wystąpieniu problemu.

7. Jeżeli rodzice/opiekunowie nie mogą w miarę szybko przyjechać do bursy lub czas przyjazdu jest długi ze względu na odległość, wychowawcy w razie nagłego pogorszenia stanu zdrowia wzywają karetkę pogotowia.

8. Wychowanek powinien mieć przy sobie zestaw niezbędny w samokontroli cukrzycy:

- sprawnie działające urządzenia do monitorowania glukozy i insulinoterapii,
- sprawnie działające wkłucie oraz zapasowy zestaw infuzyjny,
- sensor oraz zapasowy sensor,
- insulinę,
- glukagon,
- zapasowy glukometr z paskami testowymi,
- zapasowy nakłuwacz z lancetami,
- glukozę lub inne produkty stosowane w przypadku hipoglikemii,
- baterie do pompy insulinowej i glukometru oraz dbać by paski testowe i glukagon miały aktualny termin ważności,
- jeśli wychowanek je posiłki przygotowywane w placówce, to powinno mieć elektroniczną wagę kuchenną,
- posiłki i przekąski w zależności od potrzeb, ewentualnie dodatkowe produkty spożywcze do wykorzystania w przypadku niedocukrzenia,
- informację w postaci kartki lub bransoletki na rękę, która informuje, że choruje na cukrzycę.

9. Rodzice/opiekunowie powinni zaprezentować personelowi placówki sprzęt używany przez dziecko do prowadzenia samokontroli cukrzycy i przekazać informacje na temat jego używania.

10. Rodzice/opiekunowie wychowanka chorego na cukrzycę, które spożywa posiłki przygotowywane w placówce, powinni zapoznawać się z jadłospisem, celem pomocy dziecku w samokontroli choroby i realizacji zaleceń terapeutycznych.

11. Inne kwestie nieuregulowane w procedurze będą omawiane indywidualnie, zgodnie z bieżącymi potrzebami związanymi z organizacją opieki nad dzieckiem.

II. ZADANIA SZCZEGÓŁOWE

OBOWIAZKI I ZADANIA DYREKTORA BURSY SZKOLNEJ

Dyrektor zobowiązany jest:

- monitorować wykonywanie zadań związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa wychowankom chorym na cukrzycę w placówce,
- zorganizować szkolenie dla kadry pedagogicznej i pozostałych pracowników placówki w zakresie postępowania z wychowankiem chorym na cukrzycę,
- organizować szkolenia przypominające zawsze gdy zachodzi taka potrzeba, przez okres pobytu wychowanka w placówce,
- poinformować pracowników bursy o miejscu przechowywania glukagonu i udostępnić instrukcję jego użycia w widocznym miejscu,
- opracować wspólnie z rodzicami/opiekunami i wychowawcami indywidualny plan samokontroli choroby przez wychowanka,
- współpracować z rodzicami/opiekunami wychowanka w sprawach związanych z prowadzeniem samokontroli choroby przez dziecko w placówce,
- zapewnić wychowankowi miejsce do bezpiecznego wykonania czynności związanych z samokontrolą choroby,
- zapewnić wychowankowi miejsce do przechowywania zapasowego wyposażenia związanego z samokontrolą,
- zwiększać świadomość pracowników placówki i uczniów na temat cukrzycy jako

przewlekłej choroby o zasięgu ogólnospołecznym poprzez zapewnienie edukacji prozdrowotnej,

- na bieżąco monitorować sytuację wychowanka.

OBOWIĄZKI I ZADANIA WYCHOWAWCÓW BURSY SZKOLNEJ

Wychowawcy zobowiązani są do:

- budowania dobrych relacji z wychowankiem:
 - zapewnić wychowankowi choremu na cukrzycę poczucie bezpieczeństwa, akceptacji i tolerancji oraz przeciwdziałać wszelkim formom dyskryminacji;
 - uważnie obserwować zachowanie wychowanka i reagować na niepokojące objawy,
 - rozumieć jego trudności,
 - zachęcać do uczestnictwa w życiu bursy,
 - pomóc zaadaptować się w bursie i w grupie rówieśniczej,
 - rozwijać zainteresowania wychowanka,
 - wzmacniać jego samodzielność i zaradność związaną z chorobą,
 - ścisłej współpracy z rodzicami/opiekunami wychowanka w celu zapewnienia jak najlepszej opieki podczas pobytu w placówce,
 - odpowiadają za bezpieczeństwo wychowanka na terenie placówki i w trakcie zajęć organizowanych poza bursą,
 - stosują się do obowiązujących procedur,
 - szkolą się w zakresie niezbędnej wiedzy dotyczącej cukrzycy, postępowania z wychowankiem chorym na cukrzycę, niepokojących objawów mogących wystąpić u wychowanka oraz zasad udzielania pierwszej pomocy,
 - dostosowują formy pracy opiekuńczo – wychowawczej i organizację pracy do możliwości potrzeb wychowanka, a także obejmują go różnymi formami pomocy psychologiczno-pedagogicznej,
 - na bieżąco informują rodziców/ opiekunów o samopoczuciu dziecka lub zauważonych zmianach w zachowaniu w czasie pobytu w bursie.
 - powiadamiają telefonicznie rodziców/opiekunów o złym samopoczuciu dziecka,
 - w uzgodnionym miejscu umieszczają numer telefonu do rodziców/prawnych opiekunów i osób wskazanych przez nich do opieki,
 - w przypadku nagłego pogorszenia się stanu zdrowia wychowanka powiadamiają rodziców/opiekunów i przekazują wychowanka pod ich opiekę,
 - w sytuacji niemożności nawiązania kontaktu z rodzicami/ opiekunami, podejmują wszelkie dostępne czynności w celu nawiązania kontaktu z osobami upoważnionymi przez rodziców/ opiekunów do przejęcia opieki nad wychowankiem,
 - opiekują się wychowankiem do czasu przybycia rodziców/ opiekunów lub osób upoważnionych,
 - w sytuacjach nagłych podejmują działania związane z udzieleniem pomocy przedmedycznej w zakresie posiadanych umiejętności oraz wezwania pogotowia ratunkowego, a także zawiadomienia rodziców/ opiekunów i dyrektora bursy o zaistniałym zdarzeniu.

PRAWA I OBOWIĄZKI WYCHOWANKA CHOREGO NA CUKRZYCĘ

Wychowanek chory na cukrzycę podczas pobytu w placówce ma prawo w każdej chwili:

- poinformować osobę dorosłą o złym samopoczuciu, hipoglikemii lub hiperglikemii i problemach związanych z prowadzeniem samokontroli cukrzycy oraz uzyskać niezbędną

- pomoc,
- uzyskać niezbędną pomoc w zorganizowaniu odpowiednich warunków do przechowywania zestawu potrzebnego w samokontroli choroby np. lodówki, szafki,
- zmienić zestaw infuzyjny, w przypadku leczenia osobistą pompą insulinową, w odpowiednich warunkach zapewniających bezpieczeństwo i dyskrecję,
- wychowanek ma obowiązek stale kontrolować poziom glikemii i reagować stosownie z zaleceniami terapeutycznymi,
- wychowanek ma obowiązek kontrolować godziny zjadanych posiłków,
- wychowanek chory na cukrzycę ma prawo uczestniczyć we wszystkich zajęciach oraz aktywnościach organizowanych przez bursę.

PRAWA I OBOWIĄZKI RODZICÓW/OPIEKUNÓW PRAWNYCH

Rodzice/opiekunowie dziecka z cukrzycą zobowiązani są:

- przedłożyć dyrekcji placówki informacje o chorobie i trudnościach w funkcjonowaniu dziecka w środowisku,
- udostępnić swoje numery telefonów kontaktowych i awaryjne do osób wskazanych do opieki,
- czynnie uczestniczyć wraz z wychowawcą w przeprowadzeniu indywidualnej diagnozy potrzeb dziecka oraz wraz z dyrekcją placówki i wychowawcą w opracowaniu zasad pobytu dziecka w placówce,
- informować na bieżąco o zmianach w planie leczenia dziecka i zaleceniach lekarzy,
- współpracować z placówką, szczególnie z wychowawcą dziecka, informować o stanie zdrowia i codziennych problemach, które zgłasza dziecko,
- rodzice/opiekunowie powinni przygotować dziecko na czas pobytu w placówce zapewniając wszystkie rzeczy potrzebne do samokontroli choroby i codziennego funkcjonowania, w tym dodatkowe produkty spożywcze do wykorzystania w przypadku niedocukrzenia,
- rodzice/opiekunowie dziecka z cukrzycą współpracują wg potrzeb z pracownikiem kuchni odpowiedzialnym za przygotowywanie jadłospisu celem pomocy dziecku w realizacji zaleceń terapeutycznych,
- rodzice/opiekunowie dziecka powinni zaprezentować personelowi placówki sprzęt używany przez dziecko do prowadzenia samokontroli cukrzycy,
- rodzice/opiekunowie dziecka zobowiązani są każdorazowo odebrać telefon z placówki,
- w przypadku złego samopoczucia dziecka, utrzymywania się bardzo niskiego i/lub bardzo wysokiego poziomu glikemii, awarii pompy insulinowej lub osprzętu do niej, stanu zagrożenia życia rodzice/opiekunowie zobowiązani są do przejęcia opieki nad dzieckiem niezwłocznie po uzyskaniu informacji o wystąpieniu problemu.

SZCZEGÓŁOWE PROCEDURY POSTĘPOWANIA Z WYCHOWANKIEM CHORYM NA CUKRZYCĘ

Cukrzyca to grupa chorób metabolicznych charakteryzujących się hiperglikemią - wysoki poziom glukozy we krwi, większy od 250mg% lub hipoglikemią - niedocukrzenia, stężenie glukozy we krwi mniejsze niż 60 mg%.

I. OBJAWY HIPOGLIKEMII – niedocukrzenia:

- Każda osoba chora na cukrzycę ma swoje indywidualne objawy zbyt niskiego cukru. Należy zapytać czy potrafi je rozpoznać.

- Podczas hipoglikemii wychowanek musi pozostać pod opieką osoby dorosłej do czasu poprawy samopoczucia i normalizacji stężenia glukozy we krwi.

Najczęstsze objawy niedocukrzenia to:

- bladość skóry, nadmierna potliwość, drżenie rąk,
- ból głowy, ból brzucha,
- szybkie bicie serca,
- uczucie silnego głodu/wstręt do jedzenia,
- osłabienie, zmęczenie,
- problemy z koncentracją, zapamiętywaniem, niemożność skupienia się,
- chwiejność emocjonalna,
- nietypowe dla dziecka zachowanie/nagła zmiana nastroju,
- napady agresji lub wesołkowatości,
- ziewanie/senność,
- zaburzenia mowy, widzenia i równowagi,
- zmiana charakteru pisma,
- nielogiczne odpowiedzi na zadawane pytania,
- utrudniony kontakt ucznia z otoczeniem,
- drgawki,
- utrata przytomności.

➤ **POSTĘPOWANIE PRZY HIPOGLIKEMII LEKKIEJ** – wychowanek jest przytomny, w pełnym kontakcie, współpracuje, spełnia polecenia:

- sprawdzić poziom glukozy we krwi, potwierdzając niedocukrzenie,
- podać węglowodany proste - sok owocowy, coca-cola, cukier spożywczy rozpuszczony w wodzie lub herbacie, glukoza w tabletkach, płynny miód,
- **NIE WOLNO** zastępować węglowodanów prostych słodzącymi zawierającymi tłuszcze np. czekoladą, ponieważ utrudniają one wchłanianie glukozy z przewodu pokarmowego,
- ponownie oznaczyć glikemię po 10-15 minutach,
- jeżeli wartości glikemii podnoszą się, można wychowankowi podać kanapkę - węglowodany złożone lub przyspieszyć spożycie planowanego na później posiłku oraz ograniczyć aktywność fizyczną,
- zawsze należy dążyć do ustalenia przyczyny niedocukrzenia.

➤ **POSTĘPOWANIE PRZY HIPOGLIKEMII ŚREDNIO CIĘŻKIEJ** – wychowanek ma częściowe zaburzenia świadomości, pozostaje w ograniczonym kontakcie z nami, potrzebuje bezwzględnej pomocy.

- sprawdzić poziom glukozy we krwi, potwierdzając niedocukrzenie,
- jeżeli istnieje pewność, że wychowanek może połykać – należy podać do picia płyn o dużym stężeniu cukru np. glukoza w żelu, glukoza w tabletkach, 3-5 kostek cukru rozpuszczone w 1/2 szklanki wody, coca cola z zawartością cukru, sok owocowy,
- jeżeli dziecko nie może połykać - postępować tak jak w przypadku hipoglikemii ciężkiej.

POSTĘPOWANIE PRZY HIPOGLIKEMII CIĘŻKIEJ – wychowanek jest nieprzytomny, nie ma z nim żadnego kontaktu, nie reaguje na żadne bodźce, może mieć drgawki.

WYCHOWANKOWI, KTÓRY JEST NIEPRZYTOMNY, NIE WOLNO PODAWAĆ NICZEGO DO UST, ANI DO PICIA, ANI DO JEDZENIA!!!

- układamy wychowanka w pozycji bocznej bezpiecznej, bo lek może wywołać mdłości i wymioty,
- wstrzykujemy domięśniowo glukagon - zastrzyk z glukagonem może podać wychowawca/pracownik niepedagogiczny, ponieważ jest to zastrzyk ratujący życie,
- wzywamy pogotowie ratunkowe,
- kontaktujemy się z rodzicami/opiekunami wychowanka,
- dopiero gdy wychowanek odzyska przytomność, po podaniu glukagonu powinien odzyskać przytomność po kilkunastu minutach i jeżeli będzie w dobrym kontakcie, można podać węglowodany doustnie np. sok, cola, tabl. glukozy,
- powiadamiamy dyrektora placówki o zdarzeniu.

II. OBJAWY HIPERGLIKEMII

- wzmożone pragnienie, potrzeba częstego oddawania moczu,
- rozdrażnienie, zaburzenia koncentracji,
- złe samopoczucie, osłabienie, przygnębienie, apatia,
- jeżeli do ww. objawów dołączą ból głowy, ból brzucha, nudności i wymioty, ciężki oddech - może to świadczyć o rozwoju kwasicy cukrzycowej.

Należy wtedy bezzwłocznie:

- zbadać poziom glukozy,
- skontaktować się z rodzicami/opiekunami lub wezwać pogotowie.

➤ POSTĘPOWANIE PRZY HIPERGLIKEMII

- sprawdzamy poziom glukozy we krwi, potwierdzając hiperglikemię,
- jeżeli poziom glukozy we krwi wynosi więcej niż 250-500 mg% , wychowanek powinien przyjąć dodatkową dawkę insuliny tzw. dawkę korekcyjną w celu obniżenia zbyt wysokiego poziomu glukozy,
- kontrolujemy uzupełnianie płynów przez wychowanka, wychowanek powinien dużo pić, przeciętnie 1litr w okresie 1,5-2 godz., najlepszym płynem jest niegazowana woda mineralna,
- w razie stwierdzenia hiperglikemii wychowanek nie powinien jeść, dopóki poziom glikemii nie obniży się,
- po epizodzie hiperglikemii nie zostawiamy wychowanka samego, stale kontrolujemy samopoczucie wychowanka,
- jeżeli występują wymioty, natychmiast wzywamy pogotowie ratunkowe,
- kontaktujemy się z rodzicami/opiekunami wychowanka,
- powiadamiamy dyrektora bursy o zdarzeniu.

POSTANOWIENIA KOŃCOWE

1. Z Procedurami postępowania z wychowankiem chorym na cukrzycę w Bursie Szkolnej w Białej Podlaskiej, rodzice/opiekunowie prawni zostają zapoznani poprzez stronę internetową bursy lub na miejscu w sekretariacie bursy.
2. Procedura obowiązuje od dnia ogłoszenia.

Ważne! Podawanie leków WYCHOWANKOWI może nastąpić wyłącznie przez osoby uprawnione (ratownik medyczny, pielęgniarka, lekarz) lub przez samego ucznia jeśli jest przytomny.

DZIECKO Z CUKRZYCĄ W SZKOLE

Wskazówki dla rodziców i nauczycieli - materiał przygotowany przez Fundację Słodziaki we współpracy z dr n. med. Martą Wysocką-Mincewicz.

1. Cukrzyca typu 1 u dzieci – choroba związana z brakiem insuliny. Insulina musi być podawana z zewnątrz.

- Podana insulina obniża poziom cukru we krwi (glikemię).
- Posiłek czy słodki napój (np. sok) podwyższa poziom cukru.
- Cukier mierzymy glukometrem lub za pomocą sensora. Prawidłowy (bezpieczny) poziom: 80-140 mg/dl.
- Hipoglikemię (niski poziom cukru) rozpoznajemy przy glikemii poniżej 70 mg/dl.

2. Stan zagrożenia wymagający reakcji to zbyt niski poziom cukru. Najczęstsze objawy, które mogą towarzyszyć zbyt niskiemu poziomowi cukru to:

- Bładość, zimne poty/nadmierna potliwość, drżenie rąk, osłabienie.
- Nietypowe zachowanie: zmiana zachowania, niepokój, brak zdolności jasnego myślenia, niewytłumaczalny smutek, agresja, niestosowna wesołkowatość, problemy z mową.
- Ból głowy, głód, zawroty głowy, szerokie źrenice.
- Później następuje utrata przytomności, drgawki, stan zagrożenia życia.
- Każde dziecko ma swoje indywidualne objawy zbyt niskiego poziomu cukru – należy dowiedzieć się, jakie objawy ma dane dziecko. Prawie zawsze potrafi je rozpoznać i zgłosić.

3. Co należy robić, gdy dziecko czuje, że ma niski cukier:

- Jeżeli dziecko zgłosi na lekcji złe samopoczucie, nie wolno czekać do jej zakończenia, ani wysłać dziecka samego do pielęgniarki.
- Powinno usiąść, nie przemieszczać się – nie wolno zostawiać dziecka samego.
- Zmierzyć poziom cukru glukometrem (jeżeli nie ma przy sobie glukometru – to należy zareagować tak, jakby miało niski poziom cukru).
- W przypadku cukru poniżej 70 mg/dl dziecko powinno zjeść 2 kostki dextrozy, wypić 1 torebkę płynnej glukozy. Cukier podniesie też 100 ml soku, woda z cukrem – 2 łyżeczki na pół szklanki lub cukierek typu: fresh&fruits, krówka lub 2 cukierki nimm2 – ale nie jest to zalecane.
- Zmierzyć kontrolnie poziom cukru po 15 minutach. Jeśli nadal jest niski, po raz drugi należy dziecku podać węglowodany proste.
- Przy cukrze 60-70 mg/dl można przyspieszyć posiłek, lub podać kostkę dextrozy, pół opakowania płynnej glukozy. Po opanowaniu niedocukrzenia warto wykonać telefon do rodzica.

4. Co należy robić w przypadku utraty przytomności:

- Bezwzględnie wstrzyknąć glukagon – podajemy w którykolwiek duży mięsień uda lub w pośladek – lek znajduje się u pielęgniarki (powinien także być w świetlicy i ewentualnie tam, gdzie dziecko spędza dużo czasu i jest łatwy dostęp do leku).
- Ułożyć w pozycji bocznej bezpiecznej, bo lek może wywołać mdłości i wymioty.
- Zadzwoń po pogotowie – 112 – oraz do rodzica.
- Zmierzyć poziom cukru glukometrem.
- Po wybudzeniu dziecka podać glukozę lub dextrozę.
- Nie wolno podawać nic doustnie, bo dziecko mogłoby się zachłysnąć.

5. Hiperglikemia – to podwyższony poziom cukru, ponad 160 mg/dl – nie stanowi zagrożenia życia, wymaga reakcji najczęściej powyżej 200 mg/dl, po kontakcie dziecka z rodzicem.

6. Wyśilek fizyczny jest bardzo ważny, ale intensywne ćwiczenia mogą znacznie obniżyć poziom

cukru, dlatego należy:

- Zmierzyć poziom cukru przed ćwiczeniami.
- Jeżeli poniżej 70 mg/dl – postępujemy jak w hipoglikemii, nie wolno ćwiczyć.
- Jeżeli poniżej 150 mg/dl – dziecko powinno zjeść przed ćwiczeniami – wg zaleceń rodziców.
- Cukier 150-220 mg/dl – dziecko może ćwiczyć.
- Jeżeli cukier jest wyższy niż 220 mg/dl – dziecko może ćwiczyć dopiero po podaniu korekty (dodatkowej insuliny), według uzgodnienia z rodzicem.
- Jeżeli cukier jest wyższy niż 250 mg/dl – dziecko musi zrobić korektę wg zaleceń. Gdy wysoka glikemia się utrzymuje, może być konieczne np. sprawdzenie ketonów we krwi przez rodziców. Nie wolno ćwiczyć, gdy ketony są dodatnie.
- Gdy wysiłek jest intensywny i długotrwały dziecko powinno zmierzyć się w trakcie oraz coś zjeść, według wcześniejszych wskazówek rodziców.

Każde dziecko indywidualnie reaguje na wysiłek fizyczny – bywają sytuacje (szczególnie wysiłek beztlenowy np. ćwiczenia na siłowni), gdy cukier rośnie.

Dziecko z cukrzycą w szkole musi zawsze mieć przy sobie płynną glukozę, dextrozę, ewentualnie sok lub cukier! Musi mieć możliwość: zmierzenia cukru, zjedzenia posiłku i skontaktowania się z rodzicem. Nie możesz mu zabrać telefonu

15. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU PODJĘCIA PRZEZ WYCHOWANKA PRÓBY SAMOBÓJCZEJ ORAZ ZACHOWAŃ AUTODESTRUKCYJNYCH NA TERENIE BURSY

Po stwierdzeniu, że wychowanek podjął próbę samobójczą lub próbę zachowań autodestrukcyjnych dyrektor bursy, wychowawca podejmuje następujące działania:

1. Jeśli próba samobójcza lub zachowanie autodestrukcyjne ma miejsce w bursie, wychowawca dokonuje oceny sytuacji, powiadamia dyrektora i wzywają pogotowie ratunkowe.
2. Wychowawca powiadamia o tym fakcie rodzica/opiekuna prawnego.
3. Dyrektor wraz z wychowawcą przeprowadzają rozmowę wspierającą z wychowankiem (jeśli jest przytomny) i rodzicami oraz przekazują informacje dotyczące pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
4. Jeśli próba samobójcza lub zachowanie autodestrukcyjne ma miejsce w domu, a rodzic poinformował o zajściu bursę, dyrektor przekazuje rodzicom informacje dotyczące pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
5. O próbie samobójczej lub zachowaniu autodestrukcyjnym dyrektor informuje Radę Pedagogiczną pod rygorem tajemnicy w celu podjęcia wspólnych działań oraz obserwacji zachowania wychowanka po jego powrocie do bursy przez wszystkich wychowawców.
6. Wychowawca planuje dalsze działania mające na celu zapewnienie wychowankowi bezpieczeństwa w bursie, atmosfery życzliwości i wsparcia oraz przekazuje rodzicom informacje o możliwościach uzyskania pomocy psychologiczno-pedagogicznej poza bursą.
7. W przypadku śmierci wychowanka w wyniku samobójstwa dyrektor informuje organ prowadzący i nadzorujący bursę o zaistniałej sytuacji.
8. Wychowawcy udzielają pomocy psychologiczno-pedagogicznej innym wychowankom.

16. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU UZYSKANIA INFORMACJI, ŻE WYCHOWANEK ZAMIERZA POPEŁNIĆ SAMOBÓJSTWO (INFORMACJA OD SAMEGO WYCHOWANKA, KOLEGÓW, RODZINY, OSÓB POSTRONNYCH)

O wysokim ryzyku zachowań samobójczych świadczyć może wystąpienie przynajmniej jednego z poniższych czynników:

- a) mówienie o poczuciu beznadziejności, bezradności, braku nadziei,
- b) mówienie wprost lub pośrednio o samobójstwie, pisanie listów pożegnalnych,
- c) pozbywanie się osobistych i cennych dla ucznia przedmiotów,
- d) unikanie kontaktów z bliskimi kolegami, izolacja, zamykanie się w sobie,
- e) zaniechanie zajęć, które dotychczas sprawiały uczniowi przyjemność,
- f) przejawianie dużych zmian charakteru, nastroju, występowanie nietypowych zachowań,
- g) przejawianie innych zachowań ryzykownych: okaleczanie się, zażywanie narkotyków, spożywanie alkoholu,
- h) przejawianie zainteresowania tematyką śmierci, umierania itp.
- i) podejmowanie w przeszłości prób samobójczych,
- j) fascynacja znanymi osobami (np. gwiazdami popkultury), które popełniły samobójstwo.

Po zdiagnozowaniu sytuacji zagrożenia wychowawca oraz dyrektor podejmują następujące działania:

1. Nie pozostawiają wychowanka samego, próbują przeprowadzić go w ustronne, bezpieczne miejsce.
2. Zbierają wstępne informacje o okolicznościach zdarzenia.
3. W razie konieczności wzywają pomoc - pogotowie ratunkowe, policję i w czasie tej interwencji dbają, by przebiegała ona spokojnie i dyskretnie.
4. Oceniają ryzyko dalszego zagrożenia.
5. Informują o zaistniałej sytuacji i zagrożeniu rodziców.
6. Chronią wychowanka oraz inne osoby przed dodatkową traumą, związaną np. z kontaktem z mediami.
7. Przekazują dziecko pod opiekę rodziców (prawnych opiekunów) lub jeżeli przyczyną zagrożenia jest sytuacja domowa wychowanka odpowiednim instytucjom (np. policji).
8. Proponują pomoc psychoterapeutyczną na terenie bursy lub poza nią.

DZIAŁANIA ODROCZONE:

1. Jeżeli wychowanek wraca do bursy po leczeniu szpitalnym (dłuższej nieobecności), należy przygotować grupę wychowawczą do odpowiedniego zachowania się – czyni to wychowawca grupy lub wicedyrektor, w razie trudności psycholog z PPP.
2. Jeżeli wychowanek nie wyraża chęci na informowanie grupy wychowawczej o incydencie lub chorobie, nie należy podejmować działań zawartych w punkcie 1.
3. Wychowawca grupy powinien zorganizować spotkanie z innymi wychowawcami pracującymi w bursie i określić wymagania wobec wychowanka, biorąc pod uwagę natężenie choroby i skutki uboczne stosowanych leków.
4. Wychowawca grupy w miarę możliwości powinien konsultować postępowanie wobec wychowanka z lekarzem prowadzącym leczenie poprzez kontakt z rodzicami wychowanka, w tym wychowanka pełnoletniego.
5. Warunkiem powrotu do bursy (po powziętej próbie samobójczej lub dłuższym pobycie w szpitalu w związku z wszelkiego rodzaju zaburzeniami psychicznymi/emocjonalnymi) jest dostarczenie informacji/zaświadczenia od lekarza psychiatry o braku przeciwwskazań do

mieszkania w bursie.

6. Prócz zaświadczenia od lekarza rodzic/opiekun prawny podpisuje oświadczenie, w którym deklaruje, że jest świadomy zagrożeń i możliwych negatywnych konsekwencji pozostawienia dziecka w placówce biorąc jednocześnie odpowiedzialność za mogące wystąpić następstwa takiej decyzji (załącznik nr 1).

7. Wychowawca powinien udzielić wsparcia rodzicom, wskazać możliwości korzystania z form leczenia psychicznego dostępnych w PPP.

Załącznik nr1

Oświadczenie rodzica /opiekuna prawnego

Oświadczam, że jestem świadoma/y zagrożeń i możliwych negatywnych konsekwencji pozostawienia mojego dziecka/wychowanka
w placówce, biorąc jednocześnie odpowiedzialność za mogące wystąpić następstwa takiej decyzji.

Miejscowość i data

.....

podpisy rodziców/opiekunów

.....

17. PROCEDURA POSTĘPOWANIA Z WYCHOWANKIEM, KTÓRY ULEGŁ WYPADKOWI PODCZAS ZAJĘĆ

1. Ocenic skalę obrażeń ciała.

2. W miarę możliwości udzielić pierwszej pomocy. W razie potrzeby wezwać lekarza lub pogotowie.

3. W poważniejszych przypadkach powiadomić służby BHP, społecznego inspektora pracy, dyrekcję i rodziców (opiekunów prawnych).

O wypadku śmiertelnym, ciężkim i zbiorowym, powiadomić niezwłocznie prokuratora i kuratora oświaty. O wypadku, do którego doszło w wyniku zatrucia, powiadomić niezwłocznie państwowego inspektora sanitarnego. (Zawiadomień dokonuje dyrektor lub upoważniony przez niego pracownik placówki).

4. Sporządzić protokół powypadkowy. Przeprowadzić postępowanie powypadkowe (przez zespół powołany przez dyrektora) i sporządzić dokumentację powypadkową.

(Wychowawca sporządza zapis zdarzenia i dołącza go do dokumentacji wychowanka).

18. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU PRZEBYWANIA W BURSIE OSÓB NIEUPOWAŻNIONYCH

1. Każdy z pracowników powinien zwrócić uwagę na przebywanie na terenie bursy osoby nieupoważnionej.
2. Zapytać daną osobę o cel jej przybycia do bursy, np.: *pytając, w czym mogę pomóc?*
3. Ustalić czy dana osoba stanowi faktyczne zagrożenie dla bursy.
4. W przypadku potwierdzenia się podejrzenia o przebywaniu osoby nieupoważnionej spowodować dobrowolne oddalenie się jej z bursy.
5. W przypadku stawiania oporu przez osobę nieupoważnioną powiadomić dyrekcję a w przypadku nieobecności dyrekcji powiadomić policję.
6. Sporządzić notatkę służbową z zaistniałego zdarzenia.

19. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU WYMUSZENIA

1. Wyjaśnić sytuację – będąc świadkiem zdarzenia, przerwać działania niepożądane.
2. Otoczyć opieką osobę napastowaną, zapewnić jej poczucie bezpieczeństwa, wyhamować emocje.
3. Spróbować ustalić rzeczywisty przebieg zdarzenia, po wysłuchaniu obu stron.
4. Zawiadomić dyrektora, wicedyrektora, wychowawcę grupy i rodziców/opiekunów prawnych obu stron.
5. W drastycznych przypadkach powiadomić policję (w sytuacji użycia niebezpiecznych narzędzi, uszkodzenia ciała, znacznych kwot pieniędzy czy wartościowych dóbr materialnych)
6. Sporządzić zapis zdarzenia i dołączyć go do dokumentacji wychowanka.

20. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU PROPAGOWANIA I ROZPOWSZECZNIANIA NA TERENIE BURS Y ULOTEK I MATERIAŁÓW O TREŚCI SPOŁECZNIE SZKODLIWEJ

1. Ustalić nazwiska osób przynoszących na teren bursy w/w materiały.
2. Zapoznać się z ich treścią i stwierdzić czy są społecznie szkodliwe.
3. W przypadku potwierdzenia się podejrzeń spowodować dobrowolne oddanie w/w materiałów.
4. Ustalić celowość i motywację działania wychowanka (wychowanków) zajmujących się w/w treściami.
5. Powiadomić dyrekcję, wychowawcę grupy i rodziców.
6. W przypadku już rozplakatowanych materiałów, usunąć je natychmiast z miejsc ogólnie dostępnych w bursie.
7. Sporządzić zapis zdarzenia i dołączyć go do dokumentacji wychowanka.

21. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU ZACHOWANIA NA TLE SEKSUALNYM

1. Zwrócić uwagę wychowankom zachowującym się w sposób społecznie nieakceptowany.
2. Ocenić sytuację i w miarę możliwości dyskretnie doprowadzić do przerwania czynności uznawanych powszechnie za niemoralne.
3. Poinformować o zaistniałej sytuacji dyrekcję, wychowawcę grupy i rodziców lub opiekunów

prawnych .

4. Postępować zgodnie ze : **STANDARDAMI OCHRONY MAŁOLETNICH W BURSIE SZKOLNEJ W BIAŁEJ PODLASKIEJ**

4. Przeprowadzić zajęcia związane z edukacją seksualną.

5. Sporządzić zapis zdarzenia i dołączyć do dokumentacji wychowanka.

6. Zwołać Zespół Wychowawczy (w celu ustalenia konsekwencji jakie poniesie wychowanek).

22.PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU NIEOBYCZAJNEGO ZACHOWANIA

1. W każdej tego rodzaju sytuacji wychowawca ma obowiązek interweniować.

2. Zwrócić uwagę wychowankom na niestosowność ich zachowania.

3. W skrajnych wypadkach powiadomić rodziców wychowanków o ich zachowaniu.

4. Jeśli tego typu zachowania powtarzają się, zwołać Zespół Wychowawczy(w celu ustalenia konsekwencji jakie poniesie wychowanek).

5. Postępować zgodnie ze : **STANDARDAMI OCHRONY MAŁOLETNICH W BURSIE SZKOLNEJ W BIAŁEJ PODLASKIEJ.**

23. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU WYSTĄPIENIA PEDOFILII W BURSIE

Należy bezzwłocznie podjąć działania mające na celu powstrzymanie tego zjawiska.

1. Po stwierdzeniu zagrożenia należy powiadomić dyrektora oraz wychowawcę grupy wychowawczej.

2. W przypadku potwierdzenia informacji o pojawianiu się osób obcych, zaczepiających wychowanków należy bezzwłocznie powiadomić policję.

3. Następnie dyrektor winien przekazać pracownikom bursy informację o stwierdzonym zagrożeniu.

4. Wychowawcy grup wychowawczych winni podjąć działania profilaktyczne wśród wychowanków w celu wskazania potencjalnego zagrożenia oraz wskazania możliwych form przekazania informacji o osobach, które mogą stwarzać zagrożenie.

5. W przypadku stwierdzenia, że wychowanek był molestowany, bezzwłocznie powinni zostać wezwani jego rodzice/ prawni opiekunowie oraz policja w celu przeprowadzenia czynności sprawdzających, które umożliwią ustalenie sprawcy molestowania.

6. Wychowawca grupy wychowawczej w obecności rodziców/ opiekunów prawnych przeprowadza indywidualną rozmowę z wychowankiem.

7. Wychowawca grupy wychowawczej winien przeprowadzić rozmowę z rodzicami /opiekunami prawnymi wychowanka sprawcy na temat zdarzenia.

8. Dyrektor proponuje rodzicom /opiekunom prawnym lub pełnoletniemu wychowankowi pomoc psychologiczną – pedagogiczną dla wychowanka.

9. Postępować zgodnie ze : **STANDARDAMI OCHRONY MAŁOLETNICH W BURSIE SZKOLNEJ W BIAŁEJ PODLASKIEJ.**

24. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU PODEJRZENIA O WYKORZYSTANIE SEKSUALNE

1. Przeprowadzić rozmowę z wychowankiem w warunkach zapewniających poczucie bezpieczeństwa.
2. W przypadku potwierdzenia się podejrzeń powiadomić dyrektora bursy, rodziców ofiary i sprawcy oraz Policję o popełnieniu przestępstwa.
3. Nie dopuszczać do kontaktu sprawcy z ofiarą.
4. Zapewnić opiekę psychologiczną osobie pokrzywdzonej.
5. Postępować zgodnie ze : **STANDARDAMI OCHRONY MAŁOLETNICH W BURSIE SZKOLNEJ W BIAŁEJ PODLASKIEJ.**
6. Dalszy tok postępowania prowadzi policja.

25. POSTĘPOWANIE WYCHOWAWCY W PRZYPADKU ODMOWY WYKONANIA JEGO POLECENIA PRZEZ WYCHOWANKA

Odmowa wykonania polecenia lub dostosowania zachowania do polecenia może wystąpić zarówno w trakcie zajęć wychowawczych jak i w czasie wolnym. Odmowa może dotyczyć udziału w całości zajęć, wykonania konkretnego działania lub zmiany zachowania.

Tok postępowania:

1. Jeżeli odmowa wychowanka nie wpływa negatywnie na przebieg zajęć ani na pozostałych uczestników i nie jest nacechowana złymi intencjami, a jest wynikiem poziomu świadomości lub stanem psychofizycznym wychowanka, wychowawca w oparciu o swoją wiedzę i znajomość podopiecznego podejmuje decyzje stosowne do zaistniałej sytuacji.
2. Jeżeli odmowa wynika z lekceważącego stosunku do obowiązków narusza normy współżycia, uniemożliwia prowadzenie zajęć i negatywnie wpływa na pozostałych wychowanków, wychowawca powinien:
 - zastosować metody perswazji w celu zachęcenia wychowanka do podjęcia uczestnictwa w zajęciach lub wykonania określonej czynności czy zmiany zachowania. W przypadku braku pozytywnej reakcji przedstawić ewentualne konsekwencje dyscyplinarne. Po wyczerpaniu możliwości własnych należy zwrócić się z prośbą o wsparcie do wicedyrektora lub dyrektora bursy i opisać incydent we właściwych dokumentach (z propozycją podjęcia działań w stosunku do wychowanka).
3. Jeżeli odmowa wykonania polecenia może być przyczyną zagrożenia zdrowia lub życia jego samego lub otoczenia, wychowawca powinien:
 - podjąć niezwłocznie działania zapewniające bezpieczeństwo osób zagrożonych, nie narażając własnego życia ani zdrowia,
 - w przypadku braku możliwości skutecznego i bezpiecznego działania – zwrócić się o pomoc do kolegów i przełożonych,
 - w sytuacjach szczególnych (wycieczka, późna pora w bursie itp.) jeżeli w jego ocenie sytuacja tego wymaga, wezwać bezpośrednio pomoc specjalistyczną (policja, pogotowie ratunkowe, itp.), jednocześnie wykazując we własnym zakresie możliwe działanie zabezpieczające życie, zdrowie, mienie.

26. PROCEDURY WSPÓŁPRACY Z RODZICAMI (OPIEKUNAMI PRAWNYMI)

Współpraca z rodzicami lub opiekunami prawnymi wychowanków jest organizowana poprzez:

I. Formy indywidualne:

1. rozmowy indywidualne z rodzicami,
2. konsultacje pedagogiczne,
3. wizyty domowe,
4. kontakty korespondencyjne,
5. rozmowy telefoniczne,

II. Formy zbiorowe:

1. spotkania z rodzicami,
2. zebrania organizacyjne,
3. spotkania poświęcone pedagogizacji rodziców.

Stosowane metody współpracy to:

- rozmowy,
- konsultacje indywidualne,
- referaty, prelekcje,
- pokaz, demonstracja,
- praktyczne: udział w warsztatach, ankiety, wywiady.

Kontakt z rodzicami podejmujemy w przypadku zaistnienia różnego typu trudności i problemów wychowawczych dotyczących ich dzieci, a naszych wychowanków.

27. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU ZAGINIĘCIA DZIENNIKA ZAJĘĆ LUB INNYCH DOKUMENTÓW GRUPY

1. Każdy wychowawca jest zobowiązany mieć dziennik w czasie pełnionego dyżuru.
2. Po zakończonej pracy wychowawca zabezpiecza swoją dokumentację w sposób określony przez dyrektora bursy.
3. W przypadku braku dziennika w pokoju wychowawcy, osoba pełniąca dyżur wychowawczy podejmuje niezbędne działania zmierzające do odszukania dziennika (rozmowa z nauczycielem mającym wcześniej zajęcia, itp.).
4. Jeśli te działania nie przynoszą rezultatu zawiadamia dyrektora bursy, który podejmuje wszystkie możliwe działania mające na celu odnalezienie dziennika.
5. Zabrania się wynoszenia dzienników zajęć i innej dokumentacji grupy poza teren placówki.
6. Zabrania się przenoszenia dzienników przez wychowanków.

28. PROCEDURA KONTAKTU Z MEDIAMI W SYTUACJI KRYZYSOWEJ

Za organizację kontaktów z mediami odpowiada Dyrektor bursy.

1. Kontakt z mediami w sytuacji kryzysowej odbywa się w formie oficjalnych komunikatów.
2. W przygotowaniu oficjalnych komunikatów bierze udział Zespół Kryzysowy.
3. Tylko dyrektor lub wyznaczona przez dyrektora osoba kontaktuje się z mediami, przekazuje niezbędne informacje.
4. Pozostali pracownicy bursy nie udzielają informacji o kryzysie, nie wyrażają swoich opinii publicznie do czasu oficjalnego zakończenia sprawy.
5. Należy wyznaczyć miejsce oraz godzinę, gdzie będą udzielane informacje dotyczące zdarzenia.

6. Na zapytania ze strony mediów należy odpowiadać natychmiast przekazując jedynie pewne informacje, unikając domysłów na temat prawdopodobnych przyczyn sytuacji kryzysowej.
7. W miarę możliwości należy zwołać konferencję prasową, której przewodniczy dyrektor bursy lub osoba przez niego upoważniona.

29. PROCEDURA PODAWANIA LEKÓW WYCHOWANKOM

Podawanie leków wychowankom z chorobą przewlekłą, kiedy występuje konieczność stałego podawania im leków w bursie, powinno być poprzedzone dostarczeniem przez rodziców(opiekunów prawnych) przed przyjęciem do placówki informacji:

1. Na jaką chorobę dziecko cierpi,
2. Jakie leki zażywa na zlecenie lekarza, w tym nazwa leku i sposób dawkowania, a także złożeniem:

- zlecenia lekarskiego na podawanie leku,
- pisemnego upoważnienia dla wychowawcy do podawania leku.

Wymóg ten dotyczy także wychowanków pełnoletnich.

1. Każde podanie leków w placówce w szczególnie uzasadnionych przypadkach (wychowanek przewlekle chory) odbywa się na pisemne upoważnienie rodziców - załącznik nr 1. Rodzice (opiekunowie prawni) zobowiązani są do dostarczenia zaświadczenia lekarskiego, które określa nazwę leku, dawkę, częstotliwość podawania i okres leczenia. Wychowawca wyraża pisemną zgodę na podawanie leku wychowankowi - załącznik nr 2. Lek dostarczony do placówki musi być w nienaruszonym opakowaniu i otwarty dopiero w obecności wychowawcy pracownika placówki podającego lek.
2. W przypadku zachorowania wychowanka na terenie placówki powiadamia się o tym rodziców (opiekunów prawnych) dziecka, tym samym zobowiązani są do niezwłocznego odebrania wychowanka z placówki i zapewnienia mu opieki medycznej.
3. W przypadku, gdy rodzice (opiekunowie prawni) nie są w stanie odebrać osobiście wychowanka z placówki, mogą upoważnić inną osobę.
4. W sytuacjach nagłego pogorszenia się stanu zdrowia wychowanka wzywane jest pogotowie ratunkowe, a o zaistniałym zdarzeniu informowani są rodzice (opiekunowie prawni) i dyrektor placówki.
5. Wychowanek do czasu przybycia pogotowia ratunkowego i przybycia rodziców (opiekunów prawnych) pozostaje pod opieką wychowawcy lub dyrektora.

Poza przypadkiem podawania leków wychowankom przewlekle chorym, wychowawcy nie mogą podawać leków w innych sytuacjach, np. leków przeciwbólowych, syropów, witamin, antybiotyków. Nigdy nie wiadomo, jaka będzie reakcja wychowanka na dany lek, a w razie ewentualnych komplikacji należy liczyć się z konsekwencjami zdrowotnymi dla dziecka i prawnymi dla wychowawcy.

Załącznik 1

UPOWAŻNIENIE RODZICÓW DO PODAWANIA LEKÓW DZIECKU Z CHOROBA PRZEWLEKŁĄ

Ja, niżej podpisany
.....
/imię, nazwisko rodzica/opiekuna prawnego dziecka/

upoważniam Panią/Pana
/imię, nazwisko nauczyciela/pracownika/

do podawania mojemu dziecku
/imię, nazwisko dziecka/

leku
.....
.....
.....
/nazwa leku, dawka, częstotliwość podawania/godzina, okres leczenia/

Do upoważnienia dołączam aktualne zaświadczenie lekarskie o konieczności podawania leku.
.....
/data, imię, nazwisko rodzica/opiekuna prawnego dziecka

Załącznik 2

ZGODA NAUCZYCIELA /PRACOWNIKA PLACÓWKI NA PODAWANIE LEKÓW DZIECKU Z CHOROBA PRZEWLEKŁĄ

Ja, niżej podpisany
.....
/imię, nazwisko wychowawcy/pracownika/

wyrażam zgodę na podawanie dziecku
/imię, nazwisko dziecka/

leku
.....
.....
.....
/dawka, nazwa leku, częstotliwość podawania/godzina, okres leczenia/

Oświadczam, że zostałam poinstruowana/y o sposobie podania leku/wykonania czynności medycznej.

.....
/data, imię, nazwisko wychowawcy/pracownika placówki/

30. PROCEDURA PRZECHOWYWANIA LEKÓW

1. Lek należy przechowywać zgodnie ze wskazówkami producenta. Zawsze w zamkniętej szafce w oryginalnym, niezniszczonym opakowaniu umożliwiającym odczytanie nazwy, dawki, daty ważności i producenta. Tylko lek w opakowaniu oryginalnym jest możliwy do sprawdzenia pod względem ważności.
2. Lek należy trzymać w miejscu suchym i chłodnym.
3. Nie powinno się przechowywać leków w okolicy grzejników ani w łazience, by nie narazić ich na wilgoć i wysoką temperaturę. Środki farmaceutyczne nie powinny być też wystawione na promienie słoneczne.
4. Lek należy przechowywać w odpowiedniej temperaturze, która podana jest w ulotce preparatu – zwykle jest to temperatura pokojowa, 15-25 stopni. Leki termolabilne należy włożyć do lodówki, by otoczenie miało 2-8 stopni. Lepiej jednak, by lek nie znajdował się na drzwiach lodówki. To tam występują największe różnice temperatur, które mogą zaszkodzić preparatowi.
5. Lek powinien pozostać w oryginalnym opakowaniu – nie tylko zapewni to jego zabezpieczenie przed czynnikami zewnętrznymi, ale też da gwarancję, że nie pomyli się środków.
6. Należy zachować ulotkę dołączoną do opakowania, by w razie potrzeby zapoznać się z zalecanym dawkowaniem, działaniami niepożądanymi i warunkami przechowywania leku.
7. Nie należy ucinąć fragmentów blistra. Może to doprowadzić do naruszenia folii chroniącej tabletki lub do przypadkowego ucięcia fragmentu, na którym podana jest data ważności preparatu.

PRZECHOWYWANIE LEKÓW PO OTWARCIU:

1. Tabletki w blistrach można spożywać aż do końca okresu ważności, który podany jest na opakowaniu.
2. Krople do oczu bez konserwantów można przetrzymywać przez 10 dni od dnia otwarcia, natomiast krople zawierające konserwanty – 30 dni. Krople posiadające systemy uniemożliwiające wnikanie drobnoustrojów mogą być otwarte nawet przez okres pół roku.
3. Antybiotyki w zawiesinie mają na opakowaniu podaną datę ważności, która dotyczy suchego proszku. Po dodaniu wody do butelki, lek może być przechowywany w lodówce przez ilość dni podaną przez producenta – zwykle czas ten wynosi 10 dni.

PREPARATY KTÓRE NALEŻY PRZECHOWYWAĆ W LODÓWCE:

Do preparatów termolabilnych, które należy przechowywać w temperaturze 2-8 stopni należą:

- szczepionki,
- insuliny,
- nystatyna w granulacie,
- niektóre probiotyki, czopki i antybiotyki w zawiesinie.

O obowiązujących procedurach w sytuacjach zagrożenia wychowawcy informują rodziców na spotkaniach z rodzicami. Powyższe procedury są dostępne w sekretariacie i pokojach wychowawców oraz publikowane są w serwisie internetowym bursy.